

Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

DECRET 13/2017, de 3 de febrer, del Consell, pel qual s'estableix el currículum dels ensenyaments artístics professionals corresponents al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, pertanyent a la família professional artística d'Escultura, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2017/1216]

ÍNDEX

Preàmbul
Capítol I. Disposicions preliminars
Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació
Article 2. Objectius, organització, estructura i desenvolupament del currículum
Article 3. Centres i projectes educatius
Article 4. Oferta formativa
Article 5. Informació i orientació professional
Capítol II. Ordenació general dels ensenyaments
Article 6. Organització dels mòduls i distribució horària
Article 7. Mòdul de projecte integrat
Article 8. Fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers
Article 9. Avaluació
Article 10. Promoció i titulació
Article 11. Convocatòries i permanència
Article 12. Documents oficials d'avaluació i de mobilitat
Article 13. Correspondència amb la pràctica laboral
Article 14. Convalidacions
Capítol III. Professorat i centres
Article 15. Professorat i atribució docent
Article 16. Requisits mínims dels centres
Disposicions addicionals
Primera. Accés a altres estudis
Segona. Alumnat amb diversitat funcional
Tercera. Títols
Quarta. Incidència en les dotacions de despesa
Disposicions transitòries
Primera. Calendari d'implantació
Segona. Accés als ensenyaments
Disposició derogatòria
Única. Derogació normativa
Disposicions finals
Primera. Normes de desplegament
Segona. Actualització normativa
Tercera. Normes supletòries
Quarta. Entrada en vigor
Annex I. Currículum de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques
Annex II. Característiques del mòdul de projecte integrat.
Annex III. Competència docent del personal funcionari pertanyent al cos de professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls propis de la Comunitat Valenciana corresponents als ensenyaments del cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret.
Annex IV. Relació de mòduls corresponents als ensenyaments mínims que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de l'Escultura i el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret.
Annex V. Relació de mòduls corresponents als ensenyaments que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional d'Arts Aplicades de l'Escultura regulada pel Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, i el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret.
Annex VI. Relació de mòduls que podran ser objecte d'exempció per correspondència amb la pràctica laboral.
Annex VII. Relació de mòduls corresponents als ensenyaments mínims del cicle formatiu de grau superior d'Arts Aplicades de l'Escultura regulat en el Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, que es

Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte

DECRETO 13/2017, de 3 de febrero, del Consell, por el que se establece el currículo de las enseñanzas artísticas profesionales correspondientes al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, perteneciente a la familia profesional artística de Escultura, en el ámbito de la Comunitat Valenciana. [2017/1216]

ÍNDICE

Preàmbulo
Capítulo I. Disposiciones preliminares
Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación
Artículo 2. Objetivos, organización, estructura y desarrollo del currículum
Artículo 3. Centros y proyectos educativos
Artículo 4. Oferta formativa
Artículo 5. Información y orientación profesional
Capítulo II. Ordenación general de las enseñanzas
Artículo 6. Organización de los módulos y distribución horaria
Artículo 7. Módulo de proyecto integrado
Artículo 8. Fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres
Artículo 9. Evaluación
Artículo 10. Promoción y titulación
Artículo 11. Convocatorias y permanencia
Artículo 12. Documentos oficiales de evaluación y de movilidad
Artículo 13. Correspondencia con la práctica laboral
Artículo 14. Convalidaciones
Capítulo III. Profesorado y centros
Artículo 15. Profesorado y atribución docente
Artículo 16. Requisitos mínimos de los centros
Disposiciones adicionales
Primera. Acceso a otros estudios
Segunda. Alumnado con diversidad funcional
Tercera. Títulos
Cuarta. Incidencia en las dotaciones de gasto
Disposiciones transitorias
Primera. Calendario de implantación
Segunda. Acceso a las enseñanzas
Disposición derogatoria
Única. Derogación normativa
Disposiciones finales
Primera. Normas de desarrollo
Segunda. Actualización normativa
Tercera. Normas supletorias
Cuarta. Entrada en vigor
Anexo I. Currículo de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas
Anexo II. Características del módulo de proyecto integrado.
Anexo III. Competencia docente del personal funcionario perteneciente al cuerpo de profesores y maestros de taller de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos propios de la Comunitat Valenciana correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto.
Anexo IV. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de la Escultura y el ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto.
Anexo V. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Artes Aplicadas de la Escultura regulada por el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre, y el ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto.
Anexo VI. Relación de módulos que podrán ser objeto de exención por correspondencia con la práctica laboral.
Anexo VII. Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas del ciclo formativo de grado superior de Artes Aplicadas de la Escultura regulado en el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre, que es

reconeixen a l'efecte de la incorporació de l'alumnat al cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques, regulat en aquest decret.

PREÀMBUL

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, aprovat per la Llei orgànica 5/1982, d'1 de juliol, en l'article 53, estableix que és de competència exclusiva de la Generalitat la regulació i administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, sense perjudi del que disposen l'article 27 de la Constitució Espanyola i les lleis orgàniques que, d'acord amb l'apartat 1 de l'article 81 d'aquella, el despleguen, de les facultats que atribueix a l'Estat el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola, i de l'alta inspecció necessària per al seu compliment i garantia.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en el capítol VI del títol I, referent als ensenyaments artístics, inclou en la secció segona els ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny, que s'organitzaran en cicles de formació específica, de grau mitjà i de grau superior, la finalitat dels quals és proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals de les arts plàstiques i el disseny. Els cicles formatius referits inclouran fases de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

El Reial decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments professionals d'Arts Plàstiques i Disseny, concreta els objectius d'aquests ensenyaments; defineix els títols de Tècnic/a i Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny, com el document oficial acreditatiu del nivell de formació, qualificació i competència professional específica de cada especialitat artística; estableix l'estructura curricular que han de tindre els ensenyaments professionals conduents als esmentats títols i fixa els aspectes que han d'incloure els ensenyaments mínims corresponents; i regula amb caràcter bàsic l'accés, l'admissió, l'avaluació i la mobilitat, els efectes dels títols i les convalidacions i exempcions.

En aquest marc normatiu, mitjançant el Reial decret 218/2015, de 27 de març, pel qual es constitueix la família professional artística d'Escultura, s'estableix el títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques pertanyent a la dita família professional artística i s'aproven els corresponents ensenyaments mínims. El Govern ha fixat els ensenyaments mínims d'aquest títol, tal com preveuen els articles 5 i 7 del Reial decret 596/2007, de 4 de maig. A més, en l'esmentat reial decret es determina, per al títol citat abans, la identificació, el perfil professional, el context professional, i aquells altres aspectes de l'ordenació acadèmica que constitueixen els aspectes bàsics que asseguren una formació comuna i garanteixen la validesa dels títols en compliment del que disposa la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Així mateix, el Reial decret 218/2015, de 27 de març, a fi de facilitar el reconeixement de crèdits entre els títols de tècnic/a superior i els ensenyaments conduents a títols superiors d'ensenyaments artístics o títols universitaris, ha establert els crèdits europeus del Sistema Europeu de Transferència de Crèdits (d'ara en avant ECTS) mínims corresponents a cada mòdul formatiu, segons com es defineixen en el Reial decret 1125/2003, de 5 de setembre, pel qual s'estableix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions en les titulacions universitàries de caràcter oficial i validesa en tot el territori nacional. A l'efecte de facilitar el règim de convalidacions, s'assignen 120 crèdits ECTS a la totalitat del cicle formatiu de grau superior i 66 crèdits ECTS als ensenyaments mínims.

De conformitat amb l'article 6.4 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, l'article 13.1 del Reial decret 596/2007, de 4 de maig, i l'article 2.2 del Reial decret 218/2015, de 27 de març, correspon a les administracions educatives, en l'àmbit de les seues competències, establir el currículum corresponent al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, pertanyent a la família professional artística de l'Escultura, del qual formaran part els aspectes bàsics del currículum que constitueixen els ensenyaments mínims i el seu posterior desenvolupament.

Els ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, referents dels ensenyaments d'arts aplicades i oficis artístics en el nostre sistema educatiu,

que se reconocen a efectos de la incorporación del alumnado al ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas, regulado en este decreto.

PREÁMBULO

El Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana, aprobado por la Ley orgánica 5/1982, de 1 de julio, en su artículo 53 establece que es de competencia exclusiva de la Generalitat la regulación y administración de la enseñanza en toda su extensión, niveles y grados, modalidades y especialidades, sin perjuicio de lo que disponen el artículo 27 de la Constitución Española y las leyes orgánicas que, de acuerdo con el apartado 1 del artículo 81 de aquella, lo desarrollan, de las facultades que atribuye al Estado el número 30 del apartado 1 del artículo 149 de la Constitución Española, y de la alta inspección necesaria para su cumplimiento y garantía.

La Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, en el capítulo VI del título I, referente a las enseñanzas artísticas, incluye en su sección segunda las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño, que se organizarán en ciclos de formación específica, de grado medio y de grado superior, cuya finalidad es proporcionar al alumnado una formación artística de calidad y garantizar la cualificación de los futuros profesionales de las artes plásticas y el diseño. Los ciclos formativos referidos incluirán fases de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

El Real decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño, concreta los objetivos de estas enseñanzas; define los títulos de Técnico/a y Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño, como el documento oficial acreditativo del nivel de formación, cualificación y competencia profesional específica de cada especialidad artística; establece la estructura curricular que deben tener las enseñanzas profesionales conducentes a dichos títulos y fija los aspectos que deben contemplar las enseñanzas mínimas correspondientes; así como regula con carácter básico el acceso, la admisión, la evaluación y movilidad, los efectos de los títulos y las convalidaciones y exenciones.

En ese marco normativo, mediante el Real decreto 218/2015, de 27 de marzo, por el que se constituye la familia profesional artística de Escultura, se establece el título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas perteneciente a dicha familia profesional artística y se aprueban las correspondientes enseñanzas mínimas. El Gobierno ha fijado las enseñanzas mínimas de este título, tal y como prevén los artículos 5 y 7 del Real decreto 596/2007, de 4 de mayo. Además, en dicho real decreto se determina, para el título antes citado, su identificación, el perfil profesional, el contexto profesional, y aquellos otros aspectos de la ordenación académica que constituyen los aspectos básicos que aseguran una formación común y garantizan la validez de los títulos en cumplimiento de lo dispuesto en la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

Asimismo, el Real decreto 218/2015, de 27 de marzo, con el fin de facilitar el reconocimiento de créditos entre los títulos de técnico/a superior y las enseñanzas conducentes a títulos superiores de enseñanzas artísticas o títulos universitarios, ha establecido los créditos europeos del Sistema Europeo de Transferencia de Créditos (en adelante ECTS) mínimos correspondientes a cada módulo formativo, según se definen en el Real decreto 1125/2003, de 5 de septiembre, por el que se establece el sistema europeo de créditos y el sistema de calificaciones en las titulaciones universitarias de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional. A efectos de facilitar el régimen de convalidaciones, se asignan 120 créditos ECTS a la totalidad del ciclo formativo de grado superior y 66 créditos ECTS a las enseñanzas mínimas.

De conformidad con el artículo 6.4 de la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, el artículo 13.1 del Real decreto 596/2007, de 4 de mayo, y el artículo 2.2 del Real decreto 218/2015, de 27 de marzo, corresponde a las administraciones educativas, en el ámbito de sus competencias, establecer el currículum correspondiente al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, perteneciente a la familia profesional artística de la Escultura, del que formarán parte los aspectos básicos del currículum que constituyen las enseñanzas mínimas y su posterior desarrollo.

Las enseñanzas de artes plásticas y diseño, referentes de las enseñanzas de artes aplicadas y oficios artísticos en nuestro sistema edu-

assumeixen la transmissió de les pràctiques artístiques imprescindibles per a la renovació i millora de productes, ambients i missatges i per al creixement del patrimoni artístic. Per a això, aquests ensenyaments artístics professionals situen la innovació tecnològica, l'apreciació artística i la sòlida formació en els oficis de les arts i el disseny en el context de la dimensió estètica i creadora de l'home, qualitat determinant per al creixement patrimonial i dels valors d'identitat, d'expressió personal i de comunicació social.

En aquest sentit, l'objectiu bàsic d'aquest títol és atendre les actuals necessitats de formació de tècnics superiors especialistes en les tècniques escultòriques i unir el coneixement de materials, procediments tècnics i noves tecnologies amb la cultura i la sensibilitat artística per a constituir la garantia de qualitat demandada hui pels sectors productius, artístics i culturals vinculats a l'àmbit d'aquesta especialitat.

Els objectius, continguts i criteris d'avaluació dels mòduls corresponents al currículum i la seua distribució en cursos, són els especificats en l'annex I d'aquest decret.

Per tot el que s'ha exposat, a proposta del conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, consultats els agents socials, previ dictamen del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, d'acord amb el que estableix l'article 43 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, i amb la deliberació prèvia del Consell en la sessió del dia 3 de febrer de 2017,

DECRETE

CAPÍTOL I

Disposicions preliminars

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquest decret té per objecte establir el currículum dels ensenyaments artístics professionals d'Arts Plàstiques i Disseny corresponents al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, pertanyent a la família professional artística de l'Escultura, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, del qual formen part els aspectes bàsics del currículum, determinat en l'annex I d'aquest decret, que constitueixen els ensenyaments mínims establits segons el Reial decret 218/2015, de 27 de març.

2. Als efectes del que disposa aquest decret, s'entén per currículum el conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació del cicle formatiu corresponent a aquest títol.

3. Aquest decret serà aplicable en els centres docents públics i privats de la Comunitat Valenciana que impartisquen els ensenyaments que s'hi regulen.

Article 2. Objectius, organització, estructura i desenvolupament del currículum

1. Els objectius generals del cicle formatiu, el desenvolupament curricular dels mòduls formatius quant als objectius específics, continguts i criteris d'avaluació de cada mòdul formatiu i la distribució horària dels mòduls que el componen, són els que s'estableixen en l'annex I d'aquest decret.

2. Els centres que impartisquen els ensenyaments regulats en aquest decret desenvoluparan i completaran el currículum que s'hi estableix, per mitjà de la posada en pràctica del seu projecte educatiu i la implementació de programacions didàctiques que prenguen en consideració les característiques del context social i cultural, les necessitats de l'alumnat, amb especial atenció a les necessitats dels qui presenten una discapacitat, i les possibilitats formatives de l'entorn. La concreció del currículum que realitze el centre, una vegada fixada i aprovada pel claustre, serà incorporada al projecte educatiu del centre.

3. Els centres docents podran oferir, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació, una part dels mòduls formatius en una llengua estrangera, sense que això supose cap modificació dels aspectes bàsics del currículum regulat en el títol corresponent i per aquest decret.

cativo, asumen la transmisión de las prácticas artísticas imprescindibles para la renovación y mejora de productos, ambientes y mensajes para el crecimiento del patrimonio artístico. Para ello, estas enseñanzas artísticas profesionales sitúan la innovación tecnológica, la apreciación artística y la sólida formación en los oficios de las artes y el diseño en el contexto de la dimensión estética y creadora del hombre, cualidad determinante para el crecimiento patrimonial y de los valores de identidad, de expresión personal y de comunicación social.

En este sentido, el objetivo básico de este título es atender a las actuales necesidades de formación de técnico/as superiores especialistas en las técnicas escultóricas y aunar el conocimiento de materiales, procedimientos técnicos y nuevas tecnologías con la cultura y la sensibilidad artística para constituir la garantía de calidad demandada hoy por los sectores productivos, artísticos y culturales vinculados al ámbito de esta especialidad.

Los objetivos, contenidos y criterios de evaluación de los módulos correspondientes al currículo y su distribución en cursos, son los especificados en el anexo I de este decreto.

Por todo lo expuesto, a propuesta del conseller de Educación, Investigación, Cultura y Deporte, consultados los agentes sociales, previo dictamen del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, conforme con lo establecido en el artículo 43 de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, del Consell, y previa deliberación del Consell en la sesión del día 3 de febrero de 2017,

DECRETO

CAPÍTULO I

Disposiciones preliminares

Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación

1. Este decreto tiene por objeto establecer el currículum de las enseñanzas artísticas profesionales de Artes Plásticas y Diseño correspondientes al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, perteneciente a la familia profesional artística de la Escultura, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, del que forman parte los aspectos básicos del currículum, determinado en el anexo I de este decreto, que constituyen las enseñanzas mínimas establecidas según el Real decreto 218/2015, de 27 de marzo.

2. A los efectos de lo dispuesto en este decreto, se entiende por currículum el conjunto de objetivos, contenidos, métodos pedagógicos y criterios de evaluación del ciclo formativo correspondiente a dicho título.

3. Este decreto será de aplicación en los centros docentes públicos y privados de la Comunitat Valenciana que impartan las enseñanzas reguladas en él.

Artículo 2. Objetivos, organización, estructura y desarrollo del currículum

1. Los objetivos generales del ciclo formativo, el desarrollo curricular de los módulos formativos en cuanto a los objetivos específicos, contenidos y criterios de evaluación de cada módulo formativo y la distribución horaria de los módulos que lo componen, son los que se establecen en el anexo I de este decreto.

2. Los centros que impartan las enseñanzas reguladas en este decreto desarrollarán y completarán el currículum establecido en él, mediante la puesta en práctica de su proyecto educativo y la implementación de programaciones didácticas que tomen en consideración las características del contexto social y cultural, las necesidades del alumnado, con especial atención a las necesidades de quienes presentan una discapacidad, y las posibilidades formativas del entorno. La concreción del currículum que realice el centro, una vez fijada y aprobada por el claustro, será incorporada al proyecto educativo del centro.

3. Los centros docentes podrán ofertar, previa autorización de la conselleria competente en materia de educación, una parte de los módulos formativos en una lengua extranjera, sin que ello suponga modificación alguna de los aspectos básicos del currículum regulado en el correspondiente título y por este decreto.

Article 3. Centres i projectes educatius

1. Els centres que, degudament autoritzats, impartisquen els ensenyaments conduents al títol de Tècnic/a Superior en Tècniques Escultòriques, a més de complir el que s'ha preceptuat en l'article anterior respecte al seu projecte educatiu, hauran de considerar l'entorn territorial, social, cultural i, especialment, economicolaboral de la Comunitat Valenciana.

2. Les propostes pedagògiques que realitzen els centres vetlaran especialment per la seua adaptació al context laboral, i hauran de considerar els aspectes següents:

a) Les activitats formatives hauran d'utilitzar recursos i metodologies relacionades amb el futur exercici professional de l'alumnat.

b) L'Administració establirà, a proposta dels centres educatius i altres agents relacionats amb el sector, un catàleg d'empreses, estudis i tallers que oferisquen a l'alumnat oportunitats interessants de formació, aprenentatge i perspectives laborals.

c) Es traslladarà la realitat de l'empresa al centre educatiu mitjançant iniciatives com l'organització de visites, la participació de professionals especialistes de l'àmbit de l'artesania i arts plàstiques en la formació de l'alumnat, l'organització de xarrades informatives, i s'instarà a la participació en la creació de beques o premis promoguts per les cambres de comerç, fundacions vinculades al sector productiu de les arts plàstiques i artesanals, o per iniciativa de les empreses, estudis o tallers relacionats amb el context social més pròxim o vinculat al centre educatiu.

3. Així mateix, els centres docents que impartisquen aquests ensenyaments fomentaran, a través del seu desenvolupament curricular, la iniciativa emprenedora, així com el coneixement de l'entorn productiu del sector artesanal, de les arts plàstiques, de la producció industrial i de l'ornamentació arquitectònica i el seu àmbit legislatiu.

4. Els centres docents que impartisquen cicles formatius d'arts plàstiques i disseny de grau superior, en compliment de les exigències que l'educació superior representa per a aquests ensenyaments, promouran la participació en programes europeus o projectes de caràcter internacional que contribuïsquen, entre altres, a la millora de les competències lingüístiques i professionals que permeten a l'alumnat una projecció exterior amb garanties.

5. Aquells centres que impartisquen els ensenyaments regulats en aquest decret podran incorporar-se a la xarxa de centres de formació professional, i establir vincles o associacions amb els centres integrats de formació professional de la Comunitat Valenciana, o bé amb altres centres docents, que oferisquen ensenyaments semblants, amb la finalitat de coordinar les ofertes formatives en benefici de l'interès dels destinataris i de l'eficiència dels recursos.

6. La conselleria competent en matèria d'educació podrà formalitzar convenis i acords de col·laboració amb les institucions i entitats que treballen en àmbits relacionats amb els ensenyaments regulats en aquest decret, de manera que les escoles d'art puguen proporcionar l'assessorament i l'ajuda tècnica als professionals, empreses i entitats del sector.

7. Els centres educatius podran col·laborar, si és el cas, amb la conselleria competent en matèria de qualificacions professionals en l'avaluació i acreditació de competències professionals adquirides per mitjà de l'experiència laboral i altres aprenentatges no formals.

Article 4. Oferta formativa

1. A més de l'oferta del cicle formatiu d'arts plàstiques i disseny a què es refereix aquest decret, els centres que impartisquen els ensenyaments de la família d'Escultura també podran organitzar, desenvolupar i impartir cursos d'especialització que hi estiguen vinculats, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació.

2. Els cursos d'especialització autoritzats tindran com a objectiu principal promoure l'aprenentatge permanent i la formació al llarg de la vida. Així mateix, hauran de contribuir a atendre el necessari aprofundiment en determinades activitats professionals i a donar una resposta formativa immediata davant de l'aparició de noves qualificacions professionals.

3. Els cursos d'especialització, amb caràcter general, tindran una estructura, característiques curriculars i organització semblants als cicles formatius. Aquests podran oferir-se en modalitats formatives que permeten compatibilitzar la formació al llarg de la vida amb l'exercici professional.

Artículo 3. Centros y proyectos educativos

1. Los centros que, debidamente autorizados, impartan las enseñanzas conducentes al título de Técnico/a Superior en Técnicas Escultóricas, además de cumplir lo preceptuado en el artículo anterior respecto a su proyecto educativo, deberán considerar el entorno territorial, social, cultural y especialmente económico-laboral de la Comunitat Valenciana.

2. Las propuestas pedagógicas que realicen los centros velarán especialmente por su adaptación al contexto laboral, debiendo considerar los siguientes aspectos:

a) Las actividades formativas deberán emplear recursos y metodologías relacionadas con el futuro ejercicio profesional del alumnado.

b) La Administración establecerá, a propuesta de los centros educativos y otros agentes relacionados con el sector, un catálogo de empresas, estudios y talleres que ofrezcan al alumnado oportunidades interesantes de formación, aprendizaje y perspectivas laborales.

c) Se trasladará la realidad de la empresa al centro educativo mediante iniciativas como la organización de visitas, la participación de profesionales especialistas del ámbito de la artesanía y artes plásticas en la formación del alumnado, la organización de charlas informativas y se instará a la participación en la creación de becas o premios promovidos por las cámaras de comercio, fundaciones vinculadas al sector productivo de las artes plásticas y artesanal, o por iniciativa de las empresas, estudios o talleres relacionados con el contexto social más próximo o vinculado al centro educativo.

3. Asimismo, los centros docentes que impartan estas enseñanzas fomentarán, a través de su desarrollo curricular, la iniciativa emprendedora, así como el conocimiento del entorno productivo del sector artesanal, de las artes plásticas, de la producción industrial y de la ornamentación arquitectónica y su ámbito legislativo.

4. Los centros docentes que impartan ciclos formativos de artes plásticas y diseño de grado superior, en cumplimiento de las exigencias que la educación superior supone para estas enseñanzas, promoverán la participación en programas europeos o proyectos de carácter internacional que contribuyan, entre otros, a la mejora de las competencias lingüísticas y profesionales que permitan al alumnado una proyección exterior con garantías.

5. Aquellos centros que impartan las enseñanzas reguladas en este decreto podrán incorporarse a la red de centros de formación profesional, y establecer vínculos o asociaciones con los centros integrados de formación profesional de la Comunitat Valenciana, o bien con otros centros docentes, que oferten enseñanzas semejantes, con la finalidad de coordinar las ofertas formativas en beneficio del interés de los destinatarios y de la eficiencia de los recursos.

6. La conselleria competente en materia de educación podrá formalizar convenios y acuerdos de colaboración con cuantas instituciones y entidades trabajen en ámbitos relacionados con las enseñanzas reguladas en este decreto, de forma que las escuelas de arte puedan proporcionar el asesoramiento y la ayuda técnica a los profesionales, empresas y entidades del sector.

7. Los centros educativos podrán colaborar, en su caso, con la conselleria competente en materia de cualificaciones profesionales en la evaluación y acreditación de competencias profesionales adquiridas mediante la experiencia laboral y otros aprendizajes no formales.

Artículo 4. Oferta formativa

1. Además de la oferta del ciclo formativo de artes plásticas y diseño al que se refiere este decreto, los centros que impartan estas enseñanzas de la familia de Escultura también podrán organizar, desarrollar e impartir cursos de especialización vinculados a las mismas, previa autorización de la conselleria competente en materia de educación.

2. Los cursos de especialización autorizados tendrán como objetivo principal promover el aprendizaje permanente y la formación a lo largo de la vida. Asimismo, deberán contribuir a atender la necesaria profundización en determinadas actividades profesionales y a dar una respuesta formativa inmediata ante la aparición de nuevas cualificaciones profesionales.

3. Los cursos de especialización, con carácter general, tendrán una estructura, características curriculares y organización similares a los ciclos formativos. Estos podrán ofertarse en modalidades formativas que permitan compatibilizar la formación a lo largo de la vida con el ejercicio profesional.

4. Les propostes de cursos d'especialització que formulen els centres docents perquè s'autoritzen hauran de contemplar accions formatives vinculades al sector artesanal, les arts plàstiques, la producció industrial i l'ornamentació arquitectònica, i es tractarà en la mesura que siga possible d'accions formatives amb projecció de futur.

5. L'autorització dels cursos d'especialització corresponents per la conselleria competent en matèria d'educació requerirà com a condició bàsica l'existència de professorat qualificat per a la seua impartició i que hi haja disponibilitat en la planificació docent del professorat del centre.

6. Els cursos autoritzats seran objecte d'un certificat acreditatiu, expedit pel centre docent on es realitzen, per als que els superen, i s'hi haurà de fer constar la duració en hores, així com l'equivalència en crèdits. Aquest certificat podrà tindre, si és el cas, valor en el Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional.

7. Els centres que impartisquen els ensenyaments regulats en aquest decret podran oferir una segona llengua estrangera, a manera de formació complementària, amb un límit de fins a 3 hores setmanals. La formació s'adequarà al perfil professional del cycle formatiu.

8. L'oferta de la formació complementària de segona llengua estrangera haurà de comptar amb autorització expressa de la conselleria competent en matèria d'educació. L'autorització estarà condicionada a la disponibilitat horària del professorat en el centre.

9. Aquesta formació no constarà en els documents oficials d'avaluació, si bé el centre docent expedirà un certificat acreditatiu a l'alumnat que supere els objectius establits per a la formació. En els certificats es farà constar la duració en hores, així com la seua equivalència en crèdits.

10. Els centres docents podran oferir, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'educació, cursos de preparació per a les proves d'accés als cicles formatius d'arts plàstiques i disseny, sempre que hi haja disponibilitat en la planificació docent del professorat del centre.

Article 5. Informació i orientació professional

1. Tots els centres que oferisquen aquests ensenyaments informaran l'alumnat sobre les possibilitats de formació i reconeixement de competències professionals que existisquen en l'entorn local, regional, nacional i europeu, partint de les seues necessitats i interessos, i tenint en compte l'itinerari personal apropiat a cada alumne i alumna.

2. La conselleria competent en matèria d'educació establirà les condicions perquè els centres docents puguen disposar d'un responsable d'orientació laboral, que estarà especialitzat en les funcions indicades en l'apartat anterior. Aquesta labor serà realitzada preferentment per professorat amb destinació definitiva en el centre.

CAPÍTOL II

Ordenació general dels ensenyaments

Article 6. Organització dels mòduls i distribució horària

Els mòduls d'aquest cycle formatiu s'organitzen en dos cursos acadèmics. La distribució de mòduls en cada un dels dos cursos, la duració, l'assignació horària setmanal i l'assignació de crèdits ECTS corresponent, es concreten en l'annex I.

Article 7. Mòdul de projecte integrat

1. Els ensenyaments conduents al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques disposa d'un mòdul de projecte integrat. El mòdul de projecte integrat en els cicles formatius de grau superior, té per objecte que l'alumnat siga capaç d'integrar, aplicar i valorar els coneixements, destreses i capacitats específics del camp professional de l'especialitat a través de la formalització i realització d'un projecte, adequat al nivell acadèmic cursat, que evidencie rigor tècnic, cultura plàstica, expressió artística i sensibilitat estètica i possibilitat de realització i viabilitat.

En tot cas, serà necessària l'avaluació positiva de tots els mòduls restants abans de procedir a avaluar el mòdul de projecte integrat.

4. Las propuestas de cursos de especialización que formulen los centros docentes para su autorización deberán contemplar acciones formativas vinculadas al sector artesanal, de las artes plásticas, de la producción industrial y de ornamentación arquitectónica, tratándose en la medida de lo posible de acciones formativas con proyección de futuro.

5. La autorización de los cursos de especialización correspondientes por la conselleria competente en materia de educación requerirá como condición básica la existencia de profesorado cualificado para su impartición y que exista disponibilidad en la planificación docente del profesorado del centro.

6. Los cursos autorizados serán objeto de una certificación acreditativa, expedida por el centro docente donde se realicen, para quienes los superen, debiéndose hacer constar su duración en horas, así como su equivalencia en créditos. Dicha certificación podrá tener, en su caso, valor en el Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional.

7. Los centros que impartan las enseñanzas reguladas en este decreto podrán ofertar una segunda lengua extranjera, a modo de formación complementaria, con un límite de hasta 3 horas semanales. La formación se adecuará al perfil profesional del ciclo formativo.

8. La oferta de la formación complementaria de segunda lengua extranjera deberá contar con autorización expresa de la conselleria competente en materia de educación. La autorización estará condicionada a la disponibilidad horaria del profesorado en el centro.

9. Esta formación no constará en los documentos oficiales de evaluación, si bien el centro docente expedirá una certificación acreditativa para el alumnado que supere los objetivos establecidos para la formación. En los certificados se hará constar la duración en horas, así como su equivalencia en créditos.

10. Los centros docentes podrán ofertar, previa autorización de la conselleria competente en materia de educación, cursos de preparación para las pruebas de acceso a los ciclos formativos de artes plásticas y diseño, siempre que exista disponibilidad en la planificación docente del profesorado del centro.

Artículo 5. Información y orientación profesional

1. Todos los centros que oferten estas enseñanzas, informarán al alumnado sobre las posibilidades de formación y reconocimiento de competencias profesionales que existan en el entorno local, regional, nacional y europeo, partiendo de sus necesidades e intereses, y teniendo en cuenta el itinerario personal apropiado a cada alumno y alumna.

2. La conselleria competente en materia de educación establecerá las condiciones para que los centros docentes puedan disponer de un responsable de orientación laboral, que estará especializado en las funciones indicadas en el apartado anterior. Esta labor será realizada preferentemente por profesorado con destino definitivo en el centro.

CAPÍTULO II

Ordenación general de las enseñanzas

Artículo 6. Organización de los módulos y distribución horaria

Los módulos de este ciclo formativo se organizan en dos cursos académicos. La distribución de módulos en cada uno de los dos cursos, su duración, la asignación horaria semanal y la asignación de créditos ECTS correspondiente, se concreta en el anexo I.

Artículo 7. Módulo de proyecto integrado

1. Las enseñanzas conducentes al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas dispone de un módulo de proyecto integrado. El módulo de proyecto integrado en los ciclos formativos de grado superior, tiene por objeto que el alumnado sea capaz de integrar, aplicar y valorar los conocimientos, destrezas y capacidades específicos del campo profesional de la especialidad a través de la formalización y realización de un proyecto, adecuado al nivel académico cursado, que evidencie rigor técnico, cultura plástica, expresión artística y sensibilidad estética y posibilidad de realización y viabilidad.

En cualquier caso, será necesaria la evaluación positiva de todos los módulos restantes antes de proceder a evaluar el módulo de proyecto integrado.

2. El mòdul de projecte integrat comptarà amb una tutoria individualitzada del professorat.

3. Les característiques generals del mòdul de projecte integrat del cicle formatiu de grau superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, s'arreglen en l'annex II d'aquest decret, sense perjudici del que estableix l'article 2.1 que els objectius específics, els continguts i els criteris d'avaluació d'aquest mòdul són els que figuren en l'annex I.

Article 8. Fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers

1. La fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers tindrà com a finalitat bàsica l'adquisició per part de l'alumnat d'una correcta maduresa professional. Així mateix, permetrà avaluar i verificar la competència de l'alumnat en situacions reals de treball i afavorir la seua inserció laboral. Per a això, les escoles fomentaran la col·laboració amb les empreses, estudis, tallers i altres entitats de l'àmbit local, regional i fins i tot autonòmic. L'esmentada fase de formació pràctica, en situació real de treball, no tindrà caràcter laboral i formarà part del currículum del cicle formatiu corresponent.

2. Per als ensenyaments conduents al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, la duració i el desenvolupament de la fase de formació pràctica s'especifica en l'annex I. Aquesta formació en cap cas tindrà caràcter laboral.

3. Amb caràcter general, l'alumnat realitzarà aquesta fase durant el tercer trimestre del segon curs acadèmic del cicle formatiu, i una vegada que l'alumnat haja aconseguit l'avaluació positiva en tots els mòduls, a excepció del mòdul de projecte integrat.

Amb caràcter general, s'estableix un segon període anual que es durà a terme en el primer trimestre del curs acadèmic següent al que s'haja realitzat el primer període anual.

4. En l'última sessió d'avaluació prèvia a la realització de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, l'equip docent, a la vista del grau d'aprenentatge de cada alumne i alumna, farà la proposta per a l'inici de la fase de formació pràctica per part de l'alumnat. Pel que fa a la regulació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, caldrà ajustar-se al que disposa la normativa vigent que se li aplique.

5. El seguiment de la formació pràctica correspondrà al tutor o tutora de pràctiques designat per la direcció del centre, en col·laboració amb el responsable designat pel corresponent centre de treball. L'avaluació serà realitzada per tot l'equip docent, que prendrà en consideració el grau de compliment dels objectius i la valoració realitzada pel centre de treball mitjançant els instruments i documents que determine la conselleria competent en matèria d'educació.

6. Si un alumne o alumna no supera la fase de formació pràctica en una primera convocatòria, haurà de realitzar novament l'esmentada formació, si bé ho farà en un centre de treball diferent.

Article 9. Avaluació

1. L'avaluació serà contínua i tant els criteris com els procediments d'avaluació aplicats pel professorat tindran en compte el progrés i la maduresa acadèmica de l'alumnat en relació amb les competències professionals característiques del títol, que constitueixen la referència per a definir els objectius generals del cicle formatiu; amb els objectius específics de cada mòdul; i amb els criteris d'avaluació de tots i cada un dels mòduls.

2. L'aplicació del procés d'avaluació contínua de l'alumnat requerirà de la seua assistència regular a les classes i activitats programades. A aquest efecte, els centres docents establiran el nombre màxim de faltes d'assistència de conformitat amb l'article 33 del Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i serveis.

3. L'avaluació també es farà de forma diferenciada per mòduls, prenent com a referència els objectius específics de cada mòdul expressats en termes de capacitats, destreses i competències, i els respectius criteris d'avaluació de cada un dels mòduls.

4. Els resultats de l'avaluació final de cada mòdul s'expressaran d'acord amb una escala numèrica de zero a deu; es consideren positius

2. El módulo de proyecto integrado contará con una tutoría individualizada del profesorado.

3. Las características generales del módulo de proyecto integrado del ciclo formativo de grado superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, se recogen en el anexo II de este decreto, sin perjuicio de lo establecido en el artículo 2.1 en cuanto a que los objetivos específicos, los contenidos y los criterios de evaluación de este módulo son los que figuran en el anexo I.

Artículo 8. Fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres

1. La fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres tendrá como finalidad básica la adquisición por parte del alumnado de una correcta madurez profesional. Asimismo, permitirá evaluar y verificar la competencia del alumnado en situaciones reales de trabajo y favorecer su inserción laboral. Para ello, las escuelas fomentarán la colaboración con las empresas, estudios, talleres y otras entidades del ámbito local, regional e incluso autonómico. Dicha fase de formación práctica, en situación real de trabajo, no tendrá carácter laboral y formará parte del currículo del ciclo formativo correspondiente.

2. Para las enseñanzas conducentes al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, la duración y el desarrollo de la fase de formación práctica se especifica en el anexo I. Esta formación en ningún caso tendrá carácter laboral.

3. Con carácter general, el alumnado realizará esta fase durante el tercer trimestre del segundo curso académico del ciclo formativo, y una vez el alumnado haya alcanzado la evaluación positiva en todos los módulos, a excepción del módulo de proyecto integrado.

Con carácter general, se establece un segundo periodo anual que se desarrollará en el primer trimestre del curso académico siguiente al que se hubiera realizado el primer periodo anual.

4. En la última sesión de evaluación previa a la realización de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, el equipo docente, a la vista del grado de aprendizaje de cada alumno y alumna, realizará la propuesta para el inicio de la fase de formación práctica por parte del alumnado. En lo referente a la regulación de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, se estará a lo dispuesto en la normativa vigente que le sea de aplicación.

5. El seguimiento de la formación práctica le corresponderá al tutor o tutora de prácticas designado por la dirección del centro, en colaboración con el responsable designado por el correspondiente centro de trabajo. La evaluación será realizada por todo el equipo docente, que tomará en consideración el grado de cumplimiento de los objetivos y la valoración realizada por el centro de trabajo mediante los instrumentos y documentos que determine la conselleria competente en materia de educación.

6. Si un alumno o alumna no supera la fase de formación práctica en una primera convocatoria, deberá realizar de nuevo dicha formación, si bien lo hará en un centro de trabajo distinto.

Artículo 9. Evaluación

1. La evaluación será continua y tanto los criterios como los procedimientos de evaluación aplicados por el profesorado tendrán en cuenta el progreso y la madurez académica del alumnado en relación con las competencias profesionales características del título, que constituyen la referencia para definir los objetivos generales del ciclo formativo; con los objetivos específicos de cada módulo; y con los criterios de evaluación de todos y cada uno de los módulos.

2. La aplicación del proceso de evaluación continua del alumnado requerirá de su asistencia regular a las clases y actividades programadas. A tal efecto, los centros docentes establecerán el número máximo de faltas de asistencia de conformidad con el artículo 33 del Decreto 39/2008, de 4 de abril, del Consell, sobre la convivencia en los centros docentes no universitarios sostenidos con fondos públicos y sobre los derechos y deberes del alumnado, padres, madres, tutores o tutoras, profesorado y personal de administración y servicios.

3. La evaluación también se realizará de forma diferenciada por módulos, tomando como referencia los objetivos específicos de cada módulo expresados en términos de capacidades, destrezas y competencias, y los respectivos criterios de evaluación de cada uno de los módulos.

4. Los resultados de la evaluación final de cada módulo se expresarán de acuerdo con una escala numérica de cero a diez, considerándose

les qualificacions iguals o superiors a cinc i negatives les restants. Per a la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, els resultats de l'avaluació s'expressaran en termes «d'apte-a/no apte-a».

5. L'equip docent del grup, actuant de forma col·legiada, i presidit pel tutor o tutora, es reunirà periòdicament en sessions d'avaluació i qualificació, d'acord amb el que s'establisca en la concreció curricular inclosa en el projecte educatiu de centre. En l'avaluació de la formació pràctica en empreses, estudis i tallers col·laborarà el responsable de la formació de l'alumnat, designat pel corresponent centre de treball durant el seu període d'estada en aquest. De cada una de les sessions d'avaluació s'açarà la corresponent acta, en la qual constarà la relació de professors assistents, un resum dels assumptes tractats i els acords adoptats, així com la informació que es transmetrà a l'alumnat, o bé als seus pares, mares o tutors legals si es tracta d'alumnat menor d'edat.

6. Les sessions d'avaluació tindran com a finalitat coordinar el professorat dels diferents mòduls i valorar el progrés de l'alumnat quant a l'obtenció dels objectius generals del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny corresponent i dels objectius específics dels mòduls.

7. En el primer curs s'hauran de realitzar, almenys, una sessió d'avaluació inicial, abans de la finalització del mes d'octubre; dues sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, on es qualificaran els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins a aqueix moment. A més, es faran dues avaluacions finals, una ordinària i una altra extraordinària.

8. En el segon curs se celebraran, almenys, dues sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, on es qualificaran els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins a aqueix moment; una sessió d'avaluació final ordinària després de la finalització del període lectiu, i prèvia a la realització de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers; i una sessió d'avaluació final extraordinària. Així mateix, els centres faran sessions d'avaluació després de la conclusió de cada període habilitat per a dur a terme la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, on avaluaran, en primer lloc, el mòdul de projecte integrat i a continuació, si és procedent, la fase de formació pràctica.

9. Els mòduls formatius de la mateixa denominació en primer i segon curs, dels ensenyaments regulades en aquest decret, tindran caràcter progressiu. A aquest efecte, els mòduls formatius de segon curs seran considerats incompatibles als efectes d'avaluació, en el cas que prèviament no s'haja superat el de primer curs amb la mateixa denominació.

10. El mòdul de projecte integrat tindrà la consideració d'incompatible a l'efecte de l'avaluació fins que es produïska la superació de tots els mòduls restants.

Article 10. Promoció i titulació

1. L'alumnat podrà promocionar del primer al segon curs del cicle formatiu corresponent quan hagen obtingut avaluació positiva en mòduls la càrrega lectiva dels quals sume, almenys, el 75 % del primer curs.

2. La superació del cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny per part de l'alumnat requerirà l'avaluació positiva de tots els mòduls que el componen, així com l'obtenció de la qualificació «d'apte-a» en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

3. Una vegada superat el cicle formatiu, es procedirà al càlcul de la nota mitjana final segons el que estableix l'article 19. 9 del Reial decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny.

No es computarà la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers a l'efecte del càlcul de la nota mitjana final del cicle formatiu, ni tampoc aquells mòduls que hagen sigut objecte de convalidació i/o exempció.

Article 11. Convocatòries i permanència

1. L'alumnat disposarà d'un nombre màxim de quatre convocatòries per a la superació de cada mòdul. Per a la superació de la fase de

positivas las calificaciones iguales o superiores a cinco y negativas las restantes. Para la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, los resultados de la evaluación se expresarán en términos de «apto-a/no apto-a».

5. El equipo docente del grupo, actuando de forma colegiada, y presidido por el tutor o tutora, se reunirá periódicamente en sesiones de evaluación y calificación, de acuerdo con lo que se establezca en la concreción curricular incluida en el proyecto educativo de centro. En la evaluación de la formación práctica en empresas, estudios y talleres, colaborará el responsable de la formación del alumnado, designado por el correspondiente centro de trabajo durante su período de estancia en este. De cada una de las sesiones de evaluación se levantará la correspondiente acta, en la que constará la relación de profesorado asistente, un resumen de los asuntos tratados y los acuerdos adoptados, así como la información que se transmitirá al alumnado, o bien a sus padres, madres o tutores legales si se trata de alumnado menor de edad.

6. Las sesiones de evaluación tendrán como finalidad coordinar al profesorado de los distintos módulos y valorar el progreso del alumnado en cuanto a la obtención de los objetivos generales del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño correspondiente y de los objetivos específicos de los módulos.

7. En el primer curso, se deberán realizar, al menos, una sesión de evaluación inicial, antes de la finalización del mes de octubre; dos sesiones de evaluación a la finalización del primer trimestre y del segundo trimestre, respectivamente, donde se calificarán los módulos formativos para valorar el progreso del alumnado hasta ese momento. Además se realizarán dos evaluaciones finales, una ordinaria y otra extraordinaria.

8. En el segundo curso, se celebrarán, al menos, dos sesiones de evaluación a la finalización del primer trimestre y del segundo trimestre, respectivamente, donde se calificarán los módulos formativos para valorar el progreso del alumnado hasta ese momento; una sesión de evaluación final ordinaria tras la finalización del período lectivo, y previa a la realización de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres; y una sesión de evaluación final extraordinaria. Asimismo, los centros realizarán sesiones de evaluación tras la conclusión de cada período habilitado para llevar a cabo la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, donde evaluarán, en primer lugar, el módulo de proyecto integrado y a continuación, si procede, la fase de formación práctica.

9. Los módulos formativos de igual denominación en primer y segundo curso, de las enseñanzas reguladas en este decreto, tendrán carácter progresivo. A tal efecto, los módulos formativos de segundo curso serán considerados incompatibles a efectos de evaluación, en el caso de que previamente no se haya superado el de primer curso con la misma denominación.

10. El módulo de proyecto integrado tendrá la consideración de incompatible a efectos de evaluación hasta que se produzca la superación de todos los módulos restantes.

Artículo 10. Promoción y titulación

1. El alumnado podrá promocionar del primer al segundo curso del ciclo formativo correspondiente cuando haya obtenido evaluación positiva en módulos cuya carga lectiva sume, al menos, el 75 % del primer curso.

2. La superación del ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño por parte del alumnado requerirá la evaluación positiva de todos los módulos que lo componen, así como la obtención de la calificación de «apto-a» en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

3. Una vez superado el ciclo formativo, se procederá al cálculo de su nota media final según lo establecido en el artículo 19. 9 del Real decreto 596/2007, de 4 de mayo por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño.

No se computará la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres a los efectos del cálculo de la nota media final del ciclo formativo, ni tampoco aquellos módulos que hayan sido objeto de convalidación y/o exención.

Artículo 11. Convocatorias y permanencia

1. El alumnado dispondrá de un número máximo de cuatro convocatorias para la superación de cada módulo. Para la superación de la

formació pràctica en empreses, estudis i tallers, el nombre màxim de convocatòries serà de dues.

2. Tindran consideració de convocatòries aquelles avaluacions finals en què l'alumnat siga qualificat, de tal manera que, amb caràcter general, l'alumnat disposarà de dues convocatòries en cada curs acadèmic. Si un alumne o alumna no es presenta a una prova d'avaluació final, obtindrà una qualificació de zero punts i la convocatòria corresponent serà computada als efectes de permanència en els ensenyaments.

3. Amb caràcter excepcional, l'alumnat que no supere algun mòdul després d'haver esgotat el nombre màxim de quatre convocatòries per a la seua superació, podrà sol·licitar, davant de la conselleria competent en matèria d'educació, una convocatòria extraordinària, sempre que acredite documentalment que hi ha motius de malaltia, discapacitat, o altres que impedisquen el normal desenvolupament dels estudis, com els establits en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. Aquesta mesura excepcional no serà aplicable a la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

4. L'alumnat podrà sol·licitar l'anul·lació de la seua matrícula per escrit davant de la direcció del centre docent, per a la seua resolució, amb anterioritat a la segona avaluació trimestral, o en el cas que només es troben matriculats en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, amb anterioritat a l'inici d'aquesta. L'anul·lació de la matrícula suposarà la pèrdua dels drets d'assistència a classe i avaluació, i en cap cas implicarà la devolució de les taxes de matrícula. En conseqüència, per a aqueix curs acadèmic, qualsevol qualificació o avaluació prèvia de l'alumnat perdrà la seua validesa i les convocatòries de l'esmentat curs no computaran quant a la permanència en l'etapa.

5. L'alumnat podrà sol·licitar la renúncia a la convocatòria d'avaluació final d'un o més mòduls i/o de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, sense que aquesta mesura implique l'anul·lació de la seua matrícula, i amb la finalitat que la convocatòria corresponent no li siga computada als efectes de permanència en l'etapa. La renúncia a les convocatòries d'avaluació final ordinària s'haurà de realitzar abans de finalitzar el mes de març; i en el cas de l'avaluació final extraordinària, abans de finalitzar el mes de juliol. La sol·licitud de renúncia es formalitzarà per escrit davant de la direcció del centre, per a la seua resolució, havent d'al·legar circumstàncies de malaltia, discapacitat, incorporació a un lloc de treball, obligacions de tipus familiar o social o altres circumstàncies de força major que impedisquen una dedicació normal a l'estudi. La renúncia a la convocatòria es reflectirà en els documents d'avaluació amb l'expressió «Renúncia».

Article 12. Documents oficials d'avaluació i de mobilitat

1. Els documents bàsics d'avaluació en aquests ensenyaments, tots amb caràcter oficial, són: l'expedient acadèmic personal, que s'acredita per mitjà del certificat acadèmic personal; les actes d'avaluació; i els informes d'avaluació individualitzats. En els esmentats documents es farà referència al títol cursat en aquest decret.

2. L'expedient acadèmic personal és el document oficial d'avaluació que sintetitza tota la informació relativa al procés d'avaluació de l'alumnat. Hi figuraran les dades identificatives de l'alumnat, les seues dades personals, el número d'identificació de l'alumnat, la via d'accés als ensenyaments, les dades de matrícula, els resultats d'avaluació, les mesures d'adaptació curricular, si és el cas, la nota mitjana, i la resta d'informacions que determine la conselleria competent en matèria d'educació.

3. La certificació acadèmica personal tindrà efectes acreditatius de la informació continguda en l'expedient acadèmic personal de l'alumnat, i serà expedida per la secretaria dels centres. Pel que fa als resultats de l'avaluació, arplegarà el curs acadèmic, les qualificacions obtingudes en la convocatòria ordinària i, si és el cas, en la convocatòria extraordinària, els mòduls formatius que hagen sigut objecte de convalidació i/o exempció, així com les anul·lacions de matrícula i renúncies de convocatòria.

4. En les actes d'avaluació figurarà la relació nominal de tot l'alumnat matriculat en un determinat curs d'un cicle formatiu, junt amb la qualificació obtinguda en cada un dels mòduls en què es troba matriculat cada alumnat, l'expressió de si es tracta de la convocatòria ordinària

fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, el número màxim de convocatòries serà de dos.

2. Tendrán consideración de convocatorias aquellas evaluaciones finales en las que el alumnado sea calificado, de tal manera que, con carácter general, el alumnado dispondrá de dos convocatorias en cada curso académico. Si un alumno o alumna no se presentase a una prueba de evaluación final, obtendrá una calificación de cero puntos y la convocatoria correspondiente será computada a los efectos de permanencia en las enseñanzas.

3. Con carácter excepcional, el alumnado que no supere algún módulo tras haber agotado el número máximo de cuatro convocatorias para su superación, podrá solicitar ante la conselleria competente en materia de educación una convocatoria extraordinaria, siempre y cuando acredite documentalmente que existen motivos de enfermedad, discapacidad, u otros que impidan el normal desarrollo de los estudios, como las establecidas en la Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género. Esta medida excepcional no será de aplicación a la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres.

4. El alumnado podrá solicitar la anulación de su matrícula previa solicitud por escrito ante la dirección del centro docente, para su resolución, con anterioridad a la segunda evaluación trimestral, o en el caso de que el alumnado solo se encuentre matriculado en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, con anterioridad al inicio de la misma. La anulación de la matrícula del alumnado supondrá la pérdida de los derechos de asistencia a clase y evaluación, y en ningún caso implicará la devolución de las tasas de matrícula. En consecuencia, para ese curso académico, cualquier calificación o evaluación previa del alumnado perderá su validez y las convocatorias de dicho curso no computarán en cuanto a la permanencia en la etapa.

5. El alumnado podrá solicitar la renuncia a la convocatoria de evaluación final de uno o varios módulos y/o de la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres, sin que esta medida implique la anulación de su matrícula, y con la finalidad de que la convocatoria correspondiente no le sea computada a efectos de permanencia en la etapa. La renuncia a las convocatorias de evaluación final ordinaria se deberá realizar antes de finalizar el mes de marzo; y en el caso de la evaluación final extraordinaria, antes de finalizar el mes de julio. La solicitud de renuncia se formalizará por escrito ante la dirección del centro, para su resolución, debiéndose alegar circunstancias de enfermedad, discapacidad, incorporación a un puesto de trabajo, obligaciones de tipo familiar o social u otras circunstancias de fuerza mayor, que impidan una dedicación normal al estudio. La renuncia a la convocatoria se reflejará en los documentos de evaluación con la expresión de «Renuncia».

Artículo 12. Documentos oficiales de evaluación y de movilidad

1. Los documentos básicos de evaluación en estas enseñanzas, todos ellos con carácter oficial, son: el expediente académico personal, que se acredita mediante la certificación académica personal; las actas de evaluación; y los informes de evaluación individualizados. En dichos documentos se hará referencia al título cursado en este decreto.

2. El expediente académico personal es el documento oficial de evaluación que sintetiza toda la información relativa al proceso de evaluación del alumnado. En él figurarán los datos identificativos del alumnado, sus datos personales, el número de identificación del alumnado, la vía de acceso a las enseñanzas, los datos de matrícula, los resultados de evaluación, las medidas de adaptación curricular, si es el caso, la nota media, y cuantas otras informaciones determine la conselleria competente en materia de educación.

3. La certificación académica personal tendrá efectos acreditativos de la información contenida en el expediente académico personal del alumnado, y será expedida por la secretaria de los centros. En lo referido a los resultados de la evaluación, recogerá el curso académico, las calificaciones obtenidas en la convocatoria ordinaria, y en su caso, en la convocatoria extraordinaria, los módulos formativos que hayan sido objeto de convalidación y/o exención, así como las anulaciones de matrícula y renuncias de convocatoria.

4. En las actas de evaluación figurará la relación nominal de todo el alumnado matriculado en un determinado curso de un ciclo formativo, junto con la calificación obtenida en cada uno de los módulos en que se encuentra matriculado, la expresión de si se trata de la convocatoria

o extraordinària i, si és el cas, la qualificació obtinguda en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers. Les actes d'avaluació hauran de ser firmades per tot l'equip docent.

5. Quan un alumne o alumna es trasllade a un altre centre, el tutor o tutora consignarà en un informe d'avaluació individualitzat tota informació que siga necessària per a la continuïtat del procés d'aprenentatge. Aquest informe i la certificació acadèmica personal tindran la consideració de documents bàsics de mobilitat, ja que garanteixen la mobilitat acadèmica i territorial de l'alumnat.

Article 13. Correspondència amb la pràctica laboral

1. Podran ser objecte d'exempció per la seua correspondència amb la pràctica laboral, els mòduls formatius detallats en l'annex VI d'aquest decret, sempre que s'acredite, almenys, un any, a temps complet o a temps parcial d'experiència relacionada amb els coneixements, capacitats i destreses i, si és el cas, unitats de competència, pròpies dels mòduls mencionats.

2. Podrà determinar-se l'exempció total o parcial de la fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers, sempre que s'acredite una experiència laboral d'un any, almenys, a temps complet o a temps parcial, en un camp professional directament relacionat amb el cicle formatiu regulat en aquest decret.

3. Correspondrà a la conselleria competent en matèria d'educació resoldre les exempcions a què es refereixen els apartats anteriors, amb la sol·licitud prèvia de les persones interessades en els centres docents on es troben matriculades.

4. L'experiència laboral s'acreditarà a través d'un certificat de l'empresa on s'haja adquirit l'experiència laboral, haurà de constar expressament la duració del contracte, l'activitat exercida i el període de temps en què s'ha realitzat la dita activitat. En el cas de treballadors per compte propi, s'acreditarà per mitjà d'un certificat d'alta en el cens d'obligats tributaris. En els dos casos, també s'haurà d'aportar un certificat de vida laboral.

5. Els mòduls formatius que siguen objecte d'exempció figuraran en l'expedient acadèmic de l'alumnat amb l'expressió «Exempt/a». Aquests mòduls no seran tinguts en compte per al càlcul de la nota mitjana del cicle formatiu corresponent.

Article 14. Convalidacions

1. Seran objecte de convalidació els mòduls formatius del cicle formatiu de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret per mòduls de cicles formatius de grau superior de la família professional d'Escultura, segons el que disposa l'annex IV d'aquest decret.

2. Seran objecte de convalidació els mòduls formatius del cicle formatiu de Tècniques Escultòriques regulat en el present Decret per mòduls de cicles formatius de grau superior de la família professional d'Arts Aplicades de l'Escultura regulats en el Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, segons el que disposa l'annex V d'aquest decret.

3. El mòdul professional de Formació i Orientació Laboral serà objecte de convalidació sempre que s'haja superat en un cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny.

4. El mòdul formatiu d'idioma estranger es podrà convalidar sempre que s'acredite, almenys, una de les situacions següents:

a) Tindre superat el mateix mòdul en un cicle formatiu d'arts plàstiques i disseny.

b) Tindre acreditat per una entitat certificadora reconeguda a l'estat espanyol amb efectes acadèmics un nivell de coneixement de la llengua estrangera del mòdul formatiu corresponent al nivell B1 del Marc comú europeu de referència per a les llengües.

5. Quant a qualsevol altre supòsit de convalidació no previst en els apartats anteriors d'aquest article, caldrà ajustar-se al que disposa l'article 23 del Reial decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny.

6. Les sol·licituds de convalidació s'hauran de presentar davant de la direcció del centre docent on es trobe matriculat l'alumne o alumna, per a la seua resolució, amb anterioritat a la finalització del mes d'octubre. Si les sol·licituds es resolen favorablement, en els mòduls objecte de convalidació figurarà l'expressió «Convalidat». Aquests mòduls no seran tinguts en compte per al càlcul de la nota mitjana del cicle formatiu corresponent.

ordinaria o extraordinària, y en su caso, la calificación obtenida en la fase de formación práctica en empresas, estudios y talleres. Las actas de evaluación deberán ser firmadas por todo el equipo docente.

5. Cuando un alumno o alumna se traslade a otro centro, el tutor o tutora consignará en un informe de evaluación individualizado toda aquella información que resulte necesaria para la continuidad del proceso de aprendizaje. Este informe y la certificación académica personal tendrán la consideración de documentos básicos de movilidad, ya que garantizan la movilidad académica y territorial del alumnado.

Artículo 13. Correspondencia con la práctica laboral

1. Podrán ser objeto de exención por su correspondencia con la práctica laboral los módulos formativos detallados en el anexo VI de este decreto, siempre que se acredite, al menos, un año, a tiempo completo o a tiempo parcial, de experiencia relacionada con los conocimientos, capacidades y destrezas, y en su caso unidades de competencia, propias de dichos módulos.

2. Podrá determinarse la exención total o parcial de la fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres, siempre que se acredite una experiencia laboral de, al menos, un año, a tiempo completo o a tiempo parcial, en un campo profesional directamente relacionado con el ciclo formativo regulado en este decreto.

3. Corresponderá a la conselleria competente en materia de educación resolver las exenciones a las que se refieren los apartados anteriores, previa solicitud de las personas interesadas en los centros docentes donde se encuentren matriculadas.

4. La experiencia laboral se acreditará a través de una certificación de la empresa donde se haya adquirido la experiencia laboral, deberá constar expresamente la duración del contrato, la actividad desarrollada y el periodo de tiempo en el que se ha realizado dicha actividad. En el caso de trabajadores por cuenta propia, se acreditará mediante una certificación de alta en el censo de obligados tributarios. En ambos casos, también se deberá aportar un certificado de vida laboral.

5. Los módulos formativos que sean objeto de exención figurarán en el expediente académico del alumnado con la expresión «Exento/a». Estos módulos no serán tenidos en cuenta para el cálculo de la nota media del ciclo formativo correspondiente.

Artículo 14. Convalidaciones

1. Serán objeto de convalidación los módulos formativos del ciclo formativo de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto por módulos de ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Escultura, según lo dispuesto en el anexo IV de este decreto.

2. Serán objeto de convalidación los módulos formativos del ciclo formativo de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto por módulos de ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Artes Aplicadas de la Escultura regulados en el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre, según lo dispuesto en el anexo V de este decreto.

3. El módulo profesional de Formación y Orientación Laboral será objeto de convalidación siempre que se haya superado en un ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño.

4. El módulo formativo de idioma extranjero se podrá convalidar siempre que se acredite, al menos, una de las siguientes situaciones:

a) Tener superado el mismo módulo en un ciclo formativo de artes plásticas y diseño.

b) Acreditar por una entidad certificadora reconocida en el estado español con efectos académicos un nivel de conocimiento de la lengua extranjera del módulo formativo correspondiente al nivel B1 del Marco común europeo de referencia para las lenguas.

5. En cuanto a cualquier otro supuesto de convalidación no contemplado en los apartados anteriores de este artículo, se estará a lo dispuesto en el artículo 23 del Real decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño.

6. Las solicitudes de convalidación se deberán presentar ante la dirección del centro docente donde se encuentre matriculado el alumnado, para su resolución, con anterioridad a la finalización del mes de octubre. Si las solicitudes se resuelven favorablemente, en los módulos objeto de convalidación figurará la expresión «Convalidado». Estos módulos no serán tenidos en cuenta para el cálculo de la nota media del ciclo formativo correspondiente.

CAPÍTOL III
Professorat i centres

Article 15. Professorat i atribució docent

1. Les competències docents del personal funcionari pertanyent al cos de professors d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls corresponents als ensenyaments del cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques són les previstes en l'annex II del Reial decret 218/2015, de 27 de març.

2. El mòdul formatiu d'idioma estranger serà impartit per professorat pertanyent als cossos de catedràtics i de professors d'Ensenyança Secundària; en els dos casos, de l'especialitat de la llengua estrangera que s'impartisca.

3. Les competències docents del personal funcionari pertanyent al cos de professors d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls propis de la Comunitat Valenciana corresponents als ensenyaments del cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques són les previstes en l'annex III d'aquest decret.

4. En els centres privats, els diferents mòduls seran impartits per professorat que acredite les condicions de titulació i qualificació específica establides per la normativa bàsica d'aplicació i el desenvolupament que en realitze, en l'àmbit de les seues competències, la conselleria competent en matèria d'educació.

5. Els plans de formació del professorat d'ensenyaments professionals d'Arts Plàstiques i Disseny que dissenye la conselleria competent en matèria d'educació, inclouran activitats formatives específiques o de caràcter transversal, relacionades amb l'esperit empenedor, les tecnologies de la informació i de la comunicació, la capacitació en llengües estrangeres i tots aquells aspectes que contribuïsquen al desenvolupament curricular dels ensenyaments regulats en aquest decret.

6. Per a la docència de certs continguts dels mòduls, així com per a la impartició de cursos específics i d'especialització els continguts dels quals no se solapen amb els establits en l'annex I d'aquest decret, es podrà contractar amb professors especialistes en actiu. La seua contractació podrà ser de tipus administratiu o com a prestació de serveis al centre i d'acord amb el que disposa el Decret 296/1997, de 2 de desembre, del Govern Valencià, pel qual es regula el règim de contractació de professors especialistes.

Article 16. Requisits mínims dels centres

Els centres d'ensenyament que impartisquen el cicle formatiu d'Arts Plàstiques i Disseny regulat en aquest decret hauran de complir, quant als requisits referents a denominació, instal·lacions, condicions materials, centres integrats i relació numèrica, el que preveu el Reial decret 303/2010, de 15 de març, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres que impartisquen ensenyaments artístics regulats en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i en el Reial decret 218/2015, de 27 de març, i les normes que dicte a aquest efecte la conselleria competent en matèria d'educació.

DISPOSICIONS ADICIONALS

Primera. Accés a altres estudis

1. El títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques permetrà l'accés a qualsevol altre cicle formatiu de grau mitjà o superior dels ensenyaments artístics professionals, amb l'exempció de la prova específica en aquells casos prevists en l'article 15 del Reial decret 596/2007, de 4 de maig, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.

2. El títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques permetrà l'accés directe als ensenyaments artístics superiors de Disseny, d'Arts Plàstiques i de Conservació i Restauració de Béns Culturals.

3. El títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques permetrà l'accés als estudis universitaris de conformitat amb el que estableix el Reial decret 412/2014, de 6 de juny, pel qual s'estableix la normativa bàsica dels procediments d'admissió als ensenyaments universitaris oficials de grau.

CAPÍTULO III
Profesorado y centros

Artículo 15. Profesorado y atribución docente

1. Las competencias docentes del personal funcionario perteneciente al cuerpo de profesoras de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas son las contempladas en el anexo II del Real decreto 218/2015, de 27 de marzo.

2. El módulo formativo de idioma extranjero será impartido por profesorado perteneciente a los cuerpos de Catedráticos y de Profesoras de Enseñanza Secundaria, ambos de la especialidad de la lengua extranjera que se imparta.

3. Las competencias docentes del personal funcionario perteneciente al cuerpo de Profesoras de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos propios de la Comunitat Valenciana correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas son las contempladas en el anexo III de este decreto.

4. En los centros privados, los diferentes módulos serán impartidos por el profesorado que acredite las condiciones de titulación y cualificación específica establecidas por la normativa básica de aplicación y el desarrollo que realice de la misma, en el ámbito de sus competencias, la conselleria competente en materia de educación.

5. Los planes de formación del profesorado de enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño que diseñe la conselleria competente en materia de educación, incluirán actividades formativas específicas o de carácter transversal, relacionadas con el espíritu empenedor, las tecnologías de la información y de la comunicación, la capacitación en lenguas extranjeras y todos aquellos aspectos que contribuyan al desarrollo curricular de las enseñanzas reguladas en este decreto.

6. Para la docencia de ciertos contenidos de los módulos, así como para la impartición de cursos específicos y de especialización cuyos contenidos no se solapan con los establecidos en el anexo I de este decreto, se podrá contratar a profesorado especialista en activo. Su contratación podrá ser de tipo administrativo o como prestación de servicios al centro y conforme a lo dispuesto en el Decreto 296/1997, de 2 de diciembre, del Gobierno Valenciano, por el que se regula el régimen de contratación de profesoras especialistas.

Artículo 16. Requisitos mínimos de los centros

Los centros de enseñanza que impartan el ciclo formativo de Artes Plásticas y Diseño regulado en este decreto deberán cumplir, en cuanto a los requisitos referentes a denominación, instalaciones, condiciones materiales, centros integrados y relación numérica, lo previsto en el Real decreto 303/2010, de 15 de marzo, por el que se establecen los requisitos mínimos de los centros que impartan enseñanzas artísticas reguladas en la Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, y en el Real decreto 218/2015, de 27 de marzo, y a las normas que dicte al efecto la conselleria competente en materia de educación.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Acceso a otros estudios

1. El título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas permitirá el acceso a cualquier otro ciclo formativo de grado medio o superior de las enseñanzas artísticas profesionales, con la exención de la prueba específica en aquellos casos previstos en el artículo 15 del Real decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de Artes Plásticas y Diseño.

2. El título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas permitirá el acceso directo a las enseñanzas artísticas superiores de Diseño, de Artes Plásticas y de Conservación y Restauración de Bienes Culturales.

3. El título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas permitirá el acceso a los estudios universitarios de conformidad con lo establecido en el Real decreto 412/2014, de 6 de junio, por el que se establece la normativa básica de los procedimientos de admisión a las enseñanzas universitarias oficiales de grado.

4. El reconeixement de crèdits entre títols pertanyents a ensenyaments d'educació superior i el títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques es durà a terme de conformitat amb el Reial decret 1618/2011, de 14 de novembre, excepte en els supòsits de convalidació o reconeixement entre estudis d'un mateix ensenyament o estudis de tècnic/a superior d'ensenyaments diferents que es regiran per la seua normativa específica.

Segona. Alumnat amb diversitat funcional

La conselleria competent en matèria d'educació establirà les mesures oportunes quant a la igualtat d'oportunitats, la no-discriminació i l'accessibilitat de les persones amb diversitat funcional a aquests ensenyaments, de conformitat amb la legislació sectorial vigent sobre diversitat funcional.

Tercera. Títols

1. Per a l'expedició de títols acadèmics i professionals corresponents als ensenyaments regulats en aquest decret, caldrà ajustar-se al que disposa la normativa de la conselleria competent en matèria d'educació.

2. D'acord amb la disposició addicional tercera del Reial decret 218/2015, de 27 de març, el títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Arts Aplicades de l'Escultura establert en el Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, tindrà els mateixos efectes professionals i acadèmics que el títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques establert en aquest decret.

Quarta. Incidència en les dotacions de despesa

L'aplicació i el desplegament d'aquest decret no podrà tindre cap incidència en la dotació de tots i cada un dels capítols de despesa assignats a la conselleria competent en matèria d'educació, i en tot cas haurà de ser atès amb els mitjans personals i materials de la conselleria.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. Calendari d'implantació

1. En el curs acadèmic 2017-2018 s'implantaràn totalment els ensenyaments que es regulen en aquest decret. En conseqüència, deixaran d'impartir-se els ensenyaments a extingir, regulats pel Reial decret 2483/1994, de 23 de desembre, pel qual s'estableix el currículum i es determina la prova d'accés als cicles formatius de grau superior d'Arts Plàstiques i Disseny de la família professional d'Arts Aplicades de l'Escultura, de manera que en el curs 2017-2018 es deixaran d'impartir els mòduls del cicle i ja no s'impartirà docència d'aquests ensenyaments.

2. L'alumnat que estiguera cursant els ensenyaments a extingir podrà optar entre sol·licitar les convalidacions regulades en l'annex VIII d'aquest decret per a incorporar-se a la nova ordenació del sistema educatiu, o bé finalitzar els ensenyaments segons l'ordenació dels ensenyaments a extingir. L'alumnat que opte per aquesta última alternativa, en cas de tindre algun mòdul pendent en el moment de l'extinció dels ensenyaments corresponents al curs en què s'imparteix el dit mòdul pendent, disposarà de dues convocatòries addicionals per a la seua superació en el curs immediatament següent, sense perjudici del que estableix l'article referit a convocatòries i permanència d'aquest decret. En cas de no superar el mòdul en les esmentades convocatòries, l'alumne o alumna haurà d'incorporar-se a la nova ordenació del sistema educatiu mitjançant la sol·licitud de les convalidacions establides en l'annex VIII d'aquest decret.

Segona. Accés als ensenyaments

Fins que no siguen regulades mitjançant normativa específica les proves d'accés als ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny a la Comunitat Valenciana, les condicions d'accés al cicle formatiu de grau superior, corresponent al títol de Tècnic/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques, seran les regulades en el capítol II del Decret 179/2014, de 10 d'octubre, del Consell.

4. El reconocimiento de créditos entre títulos pertenecientes a enseñanzas de educación superior y el título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas se llevará a cabo de conformidad con el Real decreto 1618/2011, de 14 de noviembre, salvo en los supuestos de convalidación o reconocimiento entre estudios de una misma enseñanza o estudios de técnico/a superior de enseñanzas distintas que se regirán por su normativa específica.

Segunda. Alumnado con diversidad funcional

La conselleria competente en materia de educación establecerá las medidas oportunas en cuanto a la igualdad de oportunidades, la no discriminación y la accesibilidad de las personas con diversidad funcional a estas enseñanzas, de conformidad a la legislación sectorial vigente sobre diversidad funcional.

Tercera. Títulos

1. Para la expedición de títulos académicos y profesionales correspondientes a las enseñanzas reguladas en este decreto, se estará a lo dispuesto en la normativa de la conselleria competente en materia de educación.

2. De acuerdo con la disposición adicional tercera del Real decreto 218/2015, de 27 de marzo, el título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Artes Aplicadas de la Escultura establecido en el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre, tendrá los mismos efectos profesionales y académicos que el título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas establecido en este decreto.

Cuarta. Incidencia en las dotaciones de gasto

La aplicación y el desarrollo de este decreto no podrá tener incidencia alguna en la dotación de todos y cada uno de los capítulos de gasto asignados a la conselleria competente en materia de educación, y en todo caso deberá ser atendido con los medios personales y materiales de la conselleria.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera. Calendario de implantación

1. En el curso académico 2017-2018 se implantarán totalmente las enseñanzas que se regulan en este decreto. En consecuencia, dejarán de impartirse las enseñanzas a extinguir, reguladas por el Real decreto 2483/1994, de 23 de diciembre, por el que se establece el currículo y se determina la prueba de acceso a los ciclos formativos de grado superior de Artes Plásticas y Diseño de la familia profesional de Artes Aplicadas de la Escultura, de forma que en el curso 2017-2018 se dejarán de impartir los módulos del ciclo y ya no se impartirá docencia de estas enseñanzas.

2. El alumnado que estuviera cursando las enseñanzas a extinguir, podrá optar entre solicitar las convalidaciones reguladas en el anexo VIII de este decreto para incorporarse a la nueva ordenación del sistema educativo, o bien finalizar las enseñanzas según la ordenación de las enseñanzas a extinguir. El alumnado que opte por esta última alternativa, en caso de tener algún módulo pendiente en el momento de la extinción de las enseñanzas correspondientes al curso en que se imparte dicho módulo pendiente, dispondrá de dos convocatorias adicionales para su superación en el curso inmediatamente siguiente, sin perjuicio de lo establecido en el artículo referido a convocatorias y permanencia de este decreto. En caso de no superar el módulo en dichas convocatorias, el alumno o alumna deberá incorporarse a la nueva ordenación del sistema educativo mediante la solicitud de las convalidaciones establecidas en el anexo VIII de este decreto.

Segunda. Acceso a las enseñanzas

En tanto no sean reguladas mediante normativa específica las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño en la Comunitat Valenciana, las condiciones de acceso al ciclo formativo de grado superior, correspondiente al título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas, serán las reguladas en el capítulo II del Decreto 179/2014, de 10 de octubre, del Consell.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang, o d'un rang inferior, que s'oposen al que estableix aquest decret.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Normes de desplegament

S'autoritza la conselleria competent en matèria d'educació per a dictar les disposicions que siguen necessàries per a l'aplicació i desenvolupament del que disposa aquest decret.

Segona. Modificació normativa

Es modifica el títol de la disposició transitòria única dels decrets 117/2011, de 9 de setembre, 126/2013, de 20 de setembre, 127/2013, de 20 de setembre, 128/2013, de 20 de setembre, 177/2014, de 10 d'octubre, del Consell, pel text següent: «Primera. Calendari d'implantació»

Així mateix, s'afeg la disposició transitòria següent als decrets 117/2011, de 9 de setembre, 126/2013, de 20 de setembre, 127/2013, de 20 de setembre, 128/2013, de 20 de setembre, i 177/2014, de 10 d'octubre, del Consell:

«Segona. Accés als ensenyaments

Les instruccions d'accés que s'indiquen en el capítol II de la present norma quedaran derogades en el moment en què es publique la normativa específica que regule, amb caràcter general, les proves d'accés als ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny.»

S'afeg la disposició transitòria única següent als decrets 179/2014, de 10 d'octubre, i 180/2014, de 10 d'octubre, del Consell:

«Única. Accés als ensenyaments

Les instruccions d'accés que s'indiquen en el capítol II de la present norma quedaran derogades en el moment en què es publique la normativa específica que regule, amb caràcter general, les proves d'accés als ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny.»

S'afeg la disposició transitòria tercera al Decret 178/2014, de 10 d'octubre, del Consell:

«Tercera. Accés als ensenyaments

Les instruccions d'accés que s'indiquen en el capítol II de la present norma quedaran derogades en el moment en què es publique la normativa específica que regule, amb caràcter general, les proves d'accés als ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny.»

Tercera. Normes supletòries

Per a totes aquelles qüestions no regulades en aquest decret o en les normes que el despleguen, serà de caràcter supletori la normativa vigent quant als ensenyaments de formació professional.

Quarta. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 3 de febrer de 2017

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

El conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport,
VICENT MARZÀ IBÁÑEZ

ANNEX I

Currículum del títol de Tècnica/a Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Tècniques Escultòriques

1. Estructura del currículum

1.1. Objectius generals del cicle formatiu.

1. Aconseguir una visió de conjunt i ordenada dels processos de realització d'obres escultòriques, de les seues diferents fases i operacions i generar la documentació i informació artístic-tècnica necessària per a

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan a lo establecido en este decreto.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Normas de desarrollo

Se autoriza a la conselleria competente en materia de educación para dictar las disposiciones que sean precisas para la aplicación y desarrollo de lo dispuesto en este decreto.

Segunda. Modificación normativa

Se modifica el título de la disposición transitoria única de los decretos 117/2011, de 9 de septiembre, 126/2013, de 20 de septiembre, 127/2013, de 20 de septiembre, 128/2013, de 20 de septiembre, 177/2014, de 10 de octubre, del Consell, por el siguiente texto: «Primera. Calendario de implantación»

Asimismo, se añade la siguiente disposición transitoria a los decretos 117/2011, de 9 de septiembre, 126/2013, de 20 de septiembre, 127/2013, de 20 de septiembre, 128/2013, de 20 de septiembre y 177/2014, de 10 de octubre, del Consell:

«Segunda. Acceso a las enseñanzas

Las instrucciones de acceso que se indican en el capítulo II de la presente norma quedará derogada en el momento que se publique la normativa específica que regule, con carácter general, las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño.»

Se añade la siguiente disposición transitoria única a los decretos 179/2014, de 10 de octubre y 180/2014, de 10 de octubre, del Consell:

«Única. Acceso a las enseñanzas

Las instrucciones de acceso que se indican en el capítulo II de la presente norma quedará derogada en el momento que se publique la normativa específica que regule, con carácter general, las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño.»

Se añade la disposición transitoria tercera al Decreto 178/2014, de 10 de octubre, del Consell:

«Tercera. Acceso a las enseñanzas

Las instrucciones de acceso que se indican en el capítulo II de la presente norma quedará derogada en el momento que se publique la normativa específica que regule, con carácter general, las pruebas de acceso a las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño.»

Tercera. Normas supletorias

Para todas aquellas cuestiones no reguladas en este decreto o en las normas de desarrollo del mismo, será de carácter supletorio la normativa vigente en cuanto a las enseñanzas de formación profesional.

Cuarta. Entrada en vigor

Este decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Valencia, 3 de febrero de 2017

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

El conseller de Educación, Investigación, Cultura y Deporte,
VICENT MARZÀ IBÁÑEZ

ANEXO I

Currículo del título de Técnico/a Superior de Artes Plásticas y Diseño en Técnicas Escultóricas

1. Estructura del currículo

1.1. Objetivos generales del ciclo formativo.

1. Lograr una visión de conjunto y ordenada de los procesos de realización de obras escultóricas, de sus diferentes fases y operaciones y generar la documentación e información artístico-técnica necesaria para

dur a terme un projecte de producció artística, relacionat amb els camps i els materials propis de l'especialitat.

2. Identificar i definir els aspectes artístic-plàstics, formals, estructurals, funcionals, materials, tècnics, organitzatius i econòmics que configuren el projecte o encàrrec d'elaboració de peces escultòriques seriadades o d'obra original.

3. Utilitzar amb propietat les tècniques d'expressió artístic-plàstica en la cerca i definició de les característiques formals de les peces escultòriques.

4. Analitzar l'evolució de les tendències estètiques i artístiques que influeixen en les tècniques escultòriques actuals i valorar els condicionants simbòlics i comunicatius que contribueixen a configurar el gust del públic consumidor.

5. Aplicar els criteris de control de qualitat i resoldre els problemes artístics i tecnològics que es plantegen durant el procés de realització dels objectes escultòrics a fi d'obtenir resultats d'acord amb els paràmetres de qualitat artística i tècnica requerits.

6. Conèixer les especificacions tècniques i utilitzar amb destresa els equips i maquinària específics empleats en les tècniques escultòriques.

7. Exercir la seua activitat professional respectant el marc legal, econòmic i organitzatiu que la regula i condiona, amb iniciativa i responsabilitat i en les condicions de seguretat i higiene adequades, i implementar les mesures preventives necessàries per a no incidir negativament en el medi ambient.

8. Iniciar-se en la cerca de formes, materials, tècniques i processos creatius i artístics relacionats amb les tècniques escultòriques; així com de reutilització de materials.

9. Adaptar-se en condicions de competitivitat als canvis tecnològics i organitzatius del sector; buscar, seleccionar i utilitzar vies d'informació i formació contínua relacionades amb l'exercici professional.

10. Aplicar tècniques de recuperació i manteniment en elements escultòrics.

1.2. Distribució horària dels ensenyaments

<i>Estructura general</i>	<i>Hores lectives</i>	<i>Crèdits ECTS</i>
Mòduls impartits en el centre educatiu	1850	112
Fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers	150	8
Total hores d'ensenyament	2000	120

1.3. Formació en el centre educatiu

1.3.1. Mòduls corresponents als ensenyaments

<i>Mòduls formatius</i>	<i>Hores lectives</i>	<i>Sessions/ setmana</i>		<i>Crèdits ECTS</i>
		<i>1r</i>	<i>2n</i>	
Dibuix Artístic	100	2	2	5
Dibuix Tècnic	75	3		4
Volum	150	3	3	9
Història de l'Escultura	50		2	3
Aplicacions Informàtiques	75	3		4
Materials i Tecnologia de l'Escultura	100	2	2	5
Projectes Escultòrics	200	4	4	14
Taller de Pedra	125	3	2	7
Taller de Metall	125	3	2	7
Taller de Fusta	125	3	2	7
Taller de Buidatge i Emmotlament	125	3	2	7
Projecte Integrat	100	–	4	12
Formació i Orientació Laboral	50	2	–	3
Empresa i Iniciativa Emprenedora	50	–	2	3

llevar a cabo un proyecto de producción artística, relacionado con los campos y los materiales propios de la especialidad.

2. Identificar y definir los aspectos artístico-plásticos, formales, estructurales, funcionales, materiales, técnicos, organizativos y económicos que configuran el proyecto o encargo de elaboración de piezas escultóricas seriadadas o de obra original.

3. Utilizar con propiedad las técnicas de expresión artístico-plástica en la búsqueda y definición de las características formales de las piezas escultóricas.

4. Analizar la evolución de las tendencias estéticas y artísticas que influyen las técnicas escultóricas actuales y valorar los condicionantes simbólicos y comunicativos que contribuyen a configurar el gusto del público consumidor.

5. Aplicar los criterios de control de calidad y resolver los problemas artísticos y tecnológicos que se planteen durante el proceso de realización de los objetos escultóricos a fin de obtener resultados acordes con los parámetros de calidad artística y técnica requeridos.

6. Conocer las especificaciones técnicas y utilizar con destreza los equipos y maquinaria específicos empleados en las técnicas escultóricas.

7. Ejercer su actividad profesional con respecto al marco legal, económico y organizativo que la regula y condiciona, con iniciativa y responsabilidad y en las condiciones de seguridad e higiene adecuadas, e implementar las medidas preventivas necesarias para no incidir negativamente en el medio ambiente.

8. Iniciarse en la búsqueda de formas, materiales, técnicas y procesos creativos y artísticos relacionados con las técnicas escultóricas; así como de reutilización de materiales.

9. Adaptarse en condiciones de competitividad a los cambios tecnológicos y organizativos del sector; buscar, seleccionar y utilizar cauces de información y formación continua relacionadas con el ejercicio profesional.

10. Aplicar técnicas de recuperación y mantenimiento en elementos escultóricos.

1.2. Distribució horaria de las enseñanzas

<i>Estructura general</i>	<i>Horas lectivas</i>	<i>Créditos ECTS</i>
Módulos impartidos en el centro educativo	1850	112
Fase de formación práctica en empresas, estudios o talleres	150	8
Total horas de enseñanza	2000	120

1.3. Formación en el centro educativo

1.3.1. Módulos correspondientes a las enseñanzas

<i>Módulos formativos</i>	<i>Horas lectivas</i>	<i>Sesiones/ semana</i>		<i>Créditos ECTS</i>
		<i>1.º</i>	<i>2.º</i>	
Dibujo Artístico	100	2	2	5
Dibujo Técnico	75	3		4
Volumen	150	3	3	9
Historia de la Escultura	50		2	3
Aplicaciones Informáticas	75	3		4
Materiales y Tecnología de la Escultura	100	2	2	5
Proyectos Escultóricos	200	4	4	14
Taller de Piedra	125	3	2	7
Taller de Metal	125	3	2	7
Taller de Madera	125	3	2	7
Taller de Vaciado y Moldeado	125	3	2	7
Proyecto Integrado	100	–	4	12
Formación y Orientación Laboral	50	2	–	3
Empresa e Iniciativa Emprendedora	50	–	2	3

Idioma Estranger	100	2	2	5
Fotografia i Mitjans Audiovisuals	50		2	3
Llenguatge Plàstic Contemporani en l'Escultura i el Disseny	50		2	3
Síntesi i Anàlisi del Dibuix Aplicat en l'Escultura i el Disseny	200	4	4	11
Formació Pràctica en Empreses	150	–	–	8
Total	2000	37	37	120

1.3.2. Objectius, continguts i criteris d'avaluació dels mòduls

I. DIBUIX ARTÍSTIC

a) Objectius

1. Representar gràficament tant formes de l'entorn, com imatges de pròpia creació.

2. Analitzar els elements que configuren la representació de l'espai en un suport bidimensional i les relacions que s'hi estableixen.

3. Utilitzar els diversos materials i tècniques gràfiques com a eines bàsiques per a la cerca i definició formal d'imatges i per a la comunicació gràfica d'idees.

4. Comprendre els fonaments i la teoria del color, la seua importància en els processos de creació artística i utilitzar-los de manera creativa en la representació gràfica.

5. Exercitar la capacitat d'invenió i ideació i desenvolupar la sensibilitat estètica i creativa.

b) Continguts

1. La forma bidimensional i tridimensional i la seua representació sobre el pla.

2. Els materials de dibuix i les seues tècniques. Tècniques seques, humides i mixtes.

3. La composició, conceptes bàsics. Expressivitat en l'ordenació de l'espai.

4. Anàlisi de forma i estructura. Relació de les parts amb el tot. Proporcions.

5. La llum i la seua representació. Valors expressius i descriptius. El clarobscur

6. El color. Fonaments i teoria del color. Valors descriptius, expressius i simbòlics.

7. La realitat com a motiu. Les formes de la naturalesa i la seua interpretació i representació: realisme, síntesi i estilització.

8. La figura humana i la seua relació amb les formes del seu entorn. Proporcions, expressió i moviment.

9. El dibuix aplicat a la realització de projectes propis d'aquesta especialitat: el disseny de formes tridimensionals de possible realització.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Utilitzar correctament els diversos materials i tècniques del dibuix en la representació gràfica de formes de la realitat o de la pròpia inventiva.

2. Analitzar i comprendre la forma i l'espai compositiu tridimensional, i estructurar-los i representar-los bidimensionalment d'acord amb les necessitats comunicatives.

3. Aplicar els coneixements adquirits a la realització d'esbossos, croquis i projectes propis d'aquesta especialitat.

4. Analitzar i interpretar les formes de la naturalesa, segons processos de realisme, síntesi i estilització.

5. Utilitzar correctament el color i les tècniques gràfiques, en els seus aspectes representatius, expressius i comunicatius.

6. Valorar argumentadament els aspectes formals, estètics i comunicatius d'una representació gràfica determinada.

II. DIBUIX TÈCNIC

a) Objectius

1. Utilitzar els mètodes, procediments, convencions i tècniques gràfiques pròpies del dibuix tècnic en la cerca i definició formal de peces tridimensionals i baixos relleus, i en la comunicació gràfica d'idees.

Idioma Extranjero	100	2	2	5
Fotografía y Medios Audiovisuales	50		2	3
Lenguaje Plástico Contemporáneo en la Escultura y el Diseño	50		2	3
Síntesis y Análisis del Dibujo Aplicado en la Escultura y el Diseño	200	4	4	11
Formación Práctica en Empresas	150	–	–	8
Total	2000	37	37	120

1.3.2. Objetivos, contenidos y criterios de evaluación de los módulos

I. DIBUJO ARTÍSTICO

a) Objetivos

1. Representar gràficament tanto formas del entorno, como imágenes de propia creación.

2. Analizar los elementos que configuran la representación del espacio en un soporte bidimensional y las relaciones que se establecen entre ellos.

3. Utilizar los diferentes materiales y técnicas gráficas como herramientas básicas para la búsqueda y definición formal de imágenes y para la comunicación gráfica de ideas.

4. Comprender los fundamentos y la teoría del color, su importancia en los procesos de creación artística plástica y utilizarlos de forma creativa en la representación gráfica.

5. Ejercitar la capacidad de invención e ideación y desarrollar la sensibilidad estètica y creativa.

b) Contenidos

1. La forma bi y tridimensional y su representación sobre el plano.

2. Los materiales de dibujo y sus técnicas. Técnicas secas, húmedas y mixtas.

3. La composición, conceptos básicos. Expresividad en la ordenación del espacio.

4. Análisis de forma y estructura. Relación de las partes con el todo. Proporción.

5. La luz y su representación. Valores expresivos y descriptivos. El claroscuro

6. El color. Fundamentos y teoría del color. Valores descriptivos, expresivos y simbólicos.

7. La realidad como motivo. Las formas de la naturaleza y su interpretación y representación: realismo, síntesis y estilización.

8. La figura humana y su relación con las formas de su entorno. Proporciones, expresión y movimiento.

9. El dibujo aplicado a la realización de proyectos propios de esta especialidad: el diseño de formas tridimensionales de posible realización.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Utilizar correctamente los diferentes materiales y técnicas del dibujo en la representación gráfica de formas de la realidad o de la propia inventiva.

2. Analizar y comprender la forma y el espacio compositivo tridimensional, y estructurarlos y representarlos bidimensionalmente de acuerdo a las necesidades comunicativas.

3. Aplicar los conocimientos adquiridos a la realización de bocetos, croquis y proyectos propios de esta especialidad.

4. Analizar e interpretar las formas de la naturaleza, según procesos de realismo, síntesis y estilización.

5. Utilizar correctamente el color y las técnicas gráficas, en sus aspectos representativos, expresivos y comunicativos.

6. Valorar argumentadament els aspectes formals, estètics i comunicatius d'una representació gràfica determinada.

II. DIBUJO TÉCNICO

a) Objetivos

1. Utilizar los métodos, procedimientos, convenciones y técnicas gráficas propias del dibujo técnico en la búsqueda y definición formal de piezas tridimensionales y bajorrelieves, y en la comunicación gráfica de ideas.

2. Representar i acotar peces tridimensionals utilitzant el sistema de representació adequat.

3. Comprendre la informació gràfica de dissenys i projectes de realització de peces escultòriques.

4. Valorar el dibuix tècnic com a eina bàsica en la representació objectiva de les formes, en la transmissió d'informació precisa sobre els objectes i en la ideació, projecció i realització d'aquests.

b) Continguts

1. Geometria plana i espacial.

2. Geometria descriptiva.

3. Sistemes de representació. Ampliació, reducció, espejament de masses.

4. Vistes, normalització i croquis. Croquis i dibuix a mà alçada. Mesura i acotament.

5. Tècniques gràfiques, procediments i materials.

6. El dibuix tècnic i la seua aplicació a la realització de projectes propis d'aquesta especialitat.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Definir gràficament formes de la realitat o de la pròpia inventiva utilitzant amb propietat els sistemes de representació més adequats.

2. Utilitzar amb destresa i precisió els diversos materials i tècniques del dibuix tècnic amb especial atenció a la qualitat dels acabats i presentació final.

3. Descriure, mitjançant el dibuix tècnic a mà alçada, obres escultòriques, prèviament al seu desenvolupament gràfic definitiu, destacant amb claredat aquella informació necessària per a la seua reproducció posterior.

4. Analitzar i explicar correctament la informació gràfica donada d'un disseny escultòric, utilitzant amb propietat la terminologia de l'assignatura.

III. VOLUM

a) Objectius

1. Modelar peces artístiques tridimensionals bé siguen originals de pròpia ideació o còpia de models proposats.

2. Adquirir una visió ordenada i de conjunt dels diferents factors i etapes en l'anàlisi, ideació i materialització de la forma tridimensional, així com dels mètodes de realització, de les tècniques de modelatge, constructives i de talla.

3. Analitzar peces tridimensionals des d'un punt de vista formal, estructural i funcional, interpretar-les i representar-les mitjançant els procediments de configuració volumètrica corresponents.

4. Manejar el llenguatge de la forma volumètrica per a concebre objectes artístics tridimensionals i configurar maquetes, esbossos o prototips relacionats amb els mitjans de producció artísticootesanal i ornamental.

5. Conèixer, seleccionar i utilitzar les tècniques, procediments i materials més adequats als requeriments estètics i funcionals de peces volumètriques relacionades amb les arts aplicades i els oficis artístics de l'escultura.

6. Desenvolupar interès i sensibilitat per la protecció, promoció i creixement del llegat del patrimoni artístic.

b) Continguts.

1. Elements conceptuals i expressius del llenguatge tridimensional.

2. Materials i eines. Classificació, propietats, conservació, utilització i manteniment.

3. Concepte d'espai. La composició: expressivitat en l'ordenació de l'espai en els processos de configuració tridimensional.

4. La forma en la representació tridimensional, la forma en el pla: el relleu i la forma exempta.

5. La realitat com a motiu. La forma orgànica. Processos d'anàlisi i abstracció.

6. La figura humana. Proporcions, expressió i moviment.

7. Tècniques bàsiques del volum. Modelatge, talla i construcció.

8. Els procediments del volum, la seua aplicació a la realització de projectes propis d'aquesta especialitat i la seua interrelació amb els diferents tallers i disciplines.

9. Mètodes de translació. Sistemes de reproducció, ampliació, reducció i espejament de les masses.

2. Representar y acotar piezas tridimensionales utilizando el sistema de representación adecuado.

3. Comprender la información gráfica de diseños y proyectos de realización de piezas escultóricas.

4. Valorar el dibujo técnico como herramienta básica en la representación objetiva de las formas, en la transmisión de información precisa acerca de los objetos y en la ideación, proyectación y realización de los mismos.

b) Contenidos

1. Geometría plana y espacial.

2. Geometría descriptiva.

3. Sistemas de representación. Ampliación, reducción, despiece de masas.

4. Vistas, normalización y croquisación. Croquis y dibujo a mano alzada. Medida y acotado.

5. Técnicas gráficas, procedimientos y materiales.

6. El dibujo técnico y su aplicación a la realización de proyectos propios de esta especialidad.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Definir gráficamente formas de la realidad o de la propia inventiva utilizando con propiedad los sistemas de representación más adecuados.

2. Utilizar con destreza y precisión los diferentes materiales y técnicas del dibujo técnico con especial atención a la calidad de los acabados y presentación final.

3. Describir, mediante el dibujo técnico a mano alzada, obras escultóricas, previamente a su desarrollo gráfico definitivo, destacando con claridad aquella información necesaria para su posterior reproducción.

4. Analizar y explicar correctamente la información gráfica dada de un diseño escultórico, utilizando con propiedad la terminología de la asignatura.

III. VOLUMEN

a) Objetivos

1. Modelar piezas artísticas tridimensionales bien sean originales de propia ideación o copia de modelos propuestos.

2. Adquirir una visión ordenada y de conjunto de los diferentes factores y etapas en el análisis, ideación y materialización de la forma tridimensional, así como de los métodos de realización, de las técnicas de modelado, constructivas y de talla.

3. Analizar piezas tridimensionales desde un punto de vista formal, estructural y funcional, interpretarlas y representarlas mediante los procedimientos de configuración volumétrica correspondientes.

4. Manejar el lenguaje de la forma volumétrica para concebir objetos artísticos tridimensionales y configurar maquetas, bocetos o prototipos relacionados con los medios de producción artístico-artesanal y ornamental.

5. Conocer, seleccionar y utilizar, las técnicas, procedimientos y materiales más adecuados a los requerimientos estéticos y funcionales de piezas volumétricas relacionadas con las artes aplicadas y los oficios artísticos de la escultura.

6. Desarrollar interés y sensibilidad por la protección, promoción y crecimiento del legado del patrimonio artístico.

b) Contenidos

1. Elementos conceptuales y expresivos del lenguaje tridimensional

2. Materiales y herramientas. Clasificación, propiedades, conservación, utilización y mantenimiento.

3. Concepto de espacio. La composición: expresividad en la ordenación del espacio en los procesos de configuración tridimensional.

4. La forma en la representación tridimensional, la forma en el plano: el relieve y la forma exenta.

5. La realidad como motivo. La forma orgánica. Procesos de análisis y abstracción.

6. La figura humana. Proporciones, expresión y movimiento.

7. Técnicas básicas del volumen. Modelado, talla y construcción.

8. Los procedimientos del volumen, su aplicación a la realización de proyectos propios de esta especialidad y su interrelación con los distintos talleres y disciplinas.

9. Métodos de traslación. Sistemas de reproducción, ampliació, reducció i despiece de les masses.

10. Materials i tècniques bàsiques de realització d'esbossos i models.

c) Criteris d'avaluació.

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Explicar, utilitzant amb propietat la terminologia pròpia de l'assignatura, les característiques dels diferents mètodes i tècniques del volum i la seua relació amb els materials utilitzats.

2. Analitzar els elements formals, funcionals i estructurals de peces tridimensionals i reproduir-les fidelment d'acord amb la tècnica més adequada i les característiques del material utilitzat.

3. Manejar amb competència professional les tècniques i els materials indispensables per al desenvolupament d'obres volumètriques relacionades amb les arts aplicades de l'escultura.

4. Explorar amb iniciativa les possibilitats plàstiques i expressives del llenguatge tridimensional i utilitzar-les de manera creativa en la ideació i realització d'obra original i composicions d'índole funcional, decorativa i ornamental.

5. Emetre judicis de valor argumentats respecte a la creació artística pròpia i aliena basant-se en els seus coneixements sobre la matèria, el seu gust personal i sensibilitat.

6. Concebre i desenvolupar projectes de caràcter tridimensional.

IV. HISTÒRIA DE L'ESCULTURA

a) Objectius

1. Analitzar l'escultura en el seu doble vessant tècnic i plàstic, estudiant la seua evolució al llarg del temps i la seua relació amb la cultura i la societat de cada etapa històrica.

2. Analitzar i comprendre els aspectes formals, conceptuals i tècnics propis del llenguatge escultòric.

3. Comprendre el llenguatge expressiu que caracteritza la producció escultòrica de cada època, estil o tendència i la seua relació amb les arts aplicades, l'arquitectura i la societat del moment en què s'ha produït

4. Valorar argumentadament realitzacions escultòriques de diferents èpoques i estils, basant-se en els coneixements aportats per l'assignatura i en el propi criteri i sensibilitat.

5. Valorar la pròpia activitat professional com a producte de l'evolució dels sabers humanístics, artístics i tècnics propis de l'especialitat.

6. Desenvolupar la sensibilitat i la capacitat del gaudi estètic.

b) Continguts.

1. L'art tridimensional i les seues diferents manifestacions. Embalum redó i relleu. Materials i tècniques artístiques de les obres tridimensionals.

2. L'escultura en el món antic: Orígens paleolítics, màgia simpàtica i naixement de l'estètica. Del Neolític al ferro, significació del món celta.

3. El pròxim orient i la seua plàstica escultòrica. Trascendència de la imatge a Egipte i la seua pervivència en l'Europa grecoromana. El daurat i policromia en l'antic Egipte.

4. La proporció i l'equilibri com a base de la imatge del classicisme grec, les conquestes del segle IV i la plenitud del segle V. Evolució tècnica i estètica de l'escultura a Grècia: marbres, bronzes i terracotes. Evolució de l'escultura romana: aspectes formals, tècnics i materials. El retrat.

5. Conceptes estètics i ornamentals del món islàmic.

6. L'escultura en l'Edat Mitjana, Déu com a font iconogràfica, el pecat i l'infern en la plàstica del Romànic. La influència de sant Francesc d'Assís en l'escultura i les arts del gòtic.

7. El Renaixement: recuperació dels valors clàssics. Humanisme i religió, iconografia de la contrareforma. Itàlia i Espanya. Imatgeria policromada espanyola.

8. Barroc i rococó, el sentiment i el drama com a bases de l'escultura. Imatgeria policromada espanyola.

9. El retaule del gòtic al neoclassicisme.

10. Evolució de les reixes espanyoles des del gòtic al neoclassicisme.

11. La revolució industrial i la seua influència en les arts decoratives, Neoclassicisme i Historicisme. L'escultura com a recuperació de l'ideal grecoromà.

12. Del modernisme a les avantguardes, canvis ideològics i plàstics. Nous materials i nous temes en l'escultura.

10. Materiales y técnicas básicas de realización de bocetos y modelos.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Explicar, utilizando con propiedad la terminología propia de la asignatura, las características de los diferentes métodos y técnicas del volumen y su relación con los materiales utilizados.

2. Analizar los elementos formales, funcionales y estructurales de piezas tridimensionales y reproducirlas fielmente conforme a la técnica más adecuada y las características del material utilizado.

3. Manejar con competencia profesional las técnicas y los materiales indispensables para el desarrollo de obras volumétricas relacionadas con las artes aplicadas de la escultura.

4. Explorar con iniciativa las posibilidades plásticas y expresivas del lenguaje tridimensional y utilizarlas de manera creativa en la ideación y realización de obra original y composiciones de índole funcional, decorativa y ornamental.

5. Emitir juicios de valor argumentados respecto a la creación artística propia y ajena en base a sus conocimientos sobre la materia, su gusto personal y sensibilidad.

6. Concebir y desarrollar proyectos de carácter tridimensional.

IV. HISTORIA DE LA ESCULTURA

a) Objetivos

1. Analizar la escultura en su doble vertiente técnica y plástica, estudiando su evolución a lo largo del tiempo y su relación con la cultura y la sociedad de cada etapa histórica.

2. Analizar y comprender los aspectos formales, conceptuales y técnicos propios del lenguaje escultórico.

3. Comprender el lenguaje expresivo que caracteriza la producción escultórica de cada época, estilo o tendencia y su relación con las artes aplicadas, la arquitectura y la sociedad del momento en que se ha producido

4. Valorar argumentadamente realizaciones escultóricas de diferentes épocas y estilos, en base a los conocimientos aportados por la asignatura y al propio criterio y sensibilidad.

5. Valorar la propia actividad profesional como producto de la evolución de los saberes humanísticos, artísticos y técnicos propios de la especialidad.

6. Desarrollar la sensibilidad y la capacidad del disfrute estético.

b) Contenidos

1. El arte tridimensional y sus diferentes manifestaciones. Bulto redondo y relieve. Materiales y técnicas artísticas de las obras tridimensionales.

2. La escultura en el mundo antiguo: Orígenes paleolíticos, magia simpática y nacimiento de la estética. Del Neolítico al hierro, significación del mundo celta.

3. El próximo oriente y su plástica escultórica. Trascendencia de la imagen en Egipto y su pervivencia en la Europa Greco-romana. El dorado y policromía en el antiguo Egipto.

4. La proporción y el equilibrio como base de la imagen del classicismo griego, las conquistas del siglo IV y la plenitud del siglo V. Evolución técnica y estética de la escultura en Grecia: mármoles, bronces y terracotas. Evolución de la escultura romana: aspectos formales, técnicos y materiales. El retrato.

5. Conceptos estéticos y ornamentales del mundo islámico.

6. La escultura en la Edad Media, Dios como fuente iconográfica, el pecado y el infierno en la plástica del Románico. La influencia de san Francisco de Asís en la escultura y las artes del gótico.

7. El Renacimiento: recuperación de los valores clásicos. Humanismo y religión, iconografía de la Contrarreforma. Italia y España. Imatgeria policromada española.

8. Barroco y Rococó, el sentimiento y el drama como bases de la escultura. Imatgeria policromada española.

9. El retablo del gòtic al neoclassicisme.

10. Evolución de la rejería española desde el gòtic al neoclassicisme.

11. La revolución industrial y su influencia en las artes decorativas, Neoclassicismo e Historicismo. La escultura como recuperación del ideal grecorromano.

12. Del Modernismo a las Vanguardias, cambios ideológicos y plásticos. Nuevos materiales y nuevos temas en la escultura.

13. L'escultura i el disseny a Espanya durant el segle XX. Tècnica i estètica de l'escultura contemporània, principals representants. El segle XXI camí obert.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Conèixer i identificar les principals realitzacions escultòriques i d'arts aplicades enquadrant-les en el seu moment històric i relacionant-les amb el seu context històric i social.

2. Aprendre la iconografia bàsica com a part integrant de la imatge escultòrica de les distintes èpoques.

3. Analitzar la relació existent entre l'escultura i les arts aplicades i altres manifestacions artístiques del seu context temporal.

4. Diferenciar les tècniques i els materials escultòrics valorant el treball artístic i artesanal en el seu més ampli espectre.

5. Manejar el llenguatge apropiat i els termes artístics correctes en els comentaris de les diverses obres.

6. Apreciar les obres d'art i emetre judicis de valor argumentats i justificats pel seu coneixement de la matèria.

V. APLICACIONS INFORMÀTIQUES

a) Objectius

1. Conèixer i utilitzar el material i els equips informàtics.

2. Conèixer i utilitzar els programes informàtics adequats a la pràctica professional de l'especialitat.

3. Analitzar la presència actual de les noves tecnologies en el projecte i la realització del producte d'aquesta família professional.

4. Utilitzar els recursos informàtics com a instruments d'ideació, gestió i comunicació del propi treball.

b) Continguts

1. Introducció a la informàtica.

2. Dispositius d'entrada i d'eixida.

3. internet. Navegadors, correu electrònic, pàgines web.

4. Ofimàtica bàsica.

5. Introducció al disseny assistit per ordinador.

6. Programari d'il·lustració i disseny.

7. Introducció a la gràfica 3D.

8. Aplicacions de les TIC en el treball de projecte dels objectes escultòrics.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Valorar argumentadament l'evolució tecnològica i la importància de les noves tecnologies en els processos productius, industrials i artísticament i específicament en l'àmbit de la producció escultòrica.

2. Identificar els components físics i lògics d'un sistema informàtic.

3. Seleccionar el medi informàtic adequat, els seus resultats, abast i possibles combinacions amb altres mitjans.

4. Utilitzar correctament les noves tecnologies adequades en cada una de les fases dels projectes.

VI. MATERIALS I TECNOLOGIA DE L'ESCULTURA

a) Objectius

1. Comprendre els fonaments científics que expliquen les propietats generals dels materials, les seues magnituds i els seus sistemes de mesures.

2. Conèixer les propietats dels materials específics, la seua classificació, i les condicions d'aplicabilitat en el camp de l'escultura.

3. Conèixer l'ús i les especificacions de les eines, els estris, la maquinària i els equips empleats en els processos de realització de projectes escultòrics de caràcter aplicat o ornamental.

4. Valorar i considerar el paper de la tecnologia per a millorar i innovar en l'ús de materials, eines i equips en els processos associats a les tècniques específiques d'aquest sector artístic.

5. Adquirir els coneixements tècnics necessaris per a triar i optimitzar el material i els recursos energètics i tecnològics empleats en els projectes d'escultòrics de caràcter aplicat o ornamental

6. Conèixer els riscos i les mesures de seguretat i higiene relacionades amb el treball i la manipulació d'aquests materials i altres amb què es complementen.

b) Continguts

13. La escultura y el diseño en España durante el siglo XX. Técnica y estética de la escultura contemporánea, principales representantes. El siglo XXI camino abierto.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Conocer e identificar las principales realizaciones escultóricas y de artes aplicadas encuadrándolas en su momento histórico y relacionándolas con su contexto histórico y social.

2. Aprender la iconografía básica como parte integrante de la imagen escultórica de las distintas épocas.

3. Analizar la relación existente entre la escultura y las artes aplicadas y otras manifestaciones artísticas de su contexto temporal

4. Diferenciar las técnicas y los materiales escultóricos valorando el trabajo artístico y artesanal en su más amplio espectro.

5. Manejar el lenguaje apropiado y los términos artísticos correctos en los comentarios de las diversas obras.

6. Apreciar las obras de arte y emitir juicios de valor argumentados y justificados por su conocimiento de la materia.

V. APLICACIONES INFORMÁTICAS

a) Objetivos

1. Conocer y utilizar el material y los equipos informáticos.

2. Conocer y utilizar los programas informáticos adecuados a la práctica profesional de la especialidad.

3. Analizar la presencia actual de las nuevas tecnologías en la proyección y realización del producto de esta familia profesional.

4. Utilizar los recursos informáticos como instrumentos de ideación, gestión y comunicación del propio trabajo.

b) Contenidos

1. Introducción a la informática.

2. Dispositivos de entrada y de salida.

3. internet. Navegadores, correo electrónico, páginas Web.

4. Ofimática básica.

5. Introducción al diseño asistido por ordenador.

6. Software de ilustración y diseño.

7. Introducción a la gráfica 3D.

8. Aplicaciones de las TIC en el trabajo proyectual de los objetos escultóricos.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Valorar argumentadamente la evolución tecnológica y la importancia de las nuevas tecnologías en los procesos productivos, industriales y artísticos y específicamente en el ámbito de la producción escultórica.

2. Identificar los componentes físicos y lógicos de un sistema informático

3. Seleccionar el medio informático adecuado, sus resultados, alcance y posibles combinaciones con otros medios.

4. Utilizar correctamente las nuevas tecnologías adecuadas en cada una de las fases proyectuales.

VI. MATERIALES Y TECNOLOGÍA DE LA ESCULTURA

a) Objetivos

1. Comprender los fundamentos científicos que explican las propiedades generales de los materiales, sus magnitudes y sus sistemas de medidas.

2. Conocer las propiedades de los materiales específicos, su clasificación, y las condiciones de aplicabilidad en el campo de la escultura.

3. Conocer el uso y las especificaciones de las herramientas, útiles, maquinaria y equipos empleados en los procesos de realización de proyectos de escultóricos de carácter aplicado u ornamental.

4. Valorar y considerar el papel de la tecnología para mejorar e innovar en el uso de materiales, herramientas y equipos en los procesos asociados a las técnicas específicas de este sector artístico.

5. Adquirir los conocimientos técnicos necesarios para elegir y optimizar el material y los recursos energéticos y tecnológicos empleados en los proyectos de escultóricos de carácter aplicado u ornamental

6. Conocer los riesgos y las medidas de seguridad e higiene relacionadas con el trabajo y la manipulación de estos materiales y otros con los que se complementan.

b) Contenidos

1. Classificació general dels materials. Propietats generals i específiques. Magnituds, unitats, sistemes de mesura i proves d'assaig.

2. La fusta. Estructura interna i composició. Classificació. Propietats dels materials derivats de la fusta. Classificació i composició. Processos d'elaboració, i conformat de la fusta relacionats amb l'ús escultòric, ornamental i decoratiu

3. Els metalls. Estructura interna i composició. Classificació. Propietats. Aliatges fèrrics i no fèrrics d'ús escultòric. Processos d'elaboració, transformació, i conformat dels metalls relacionats amb l'ús escultòric, ornamental i decoratiu

4. Materials petris naturals. Classificació i composició. Propietats generals i específiques relacionades amb l'ús escultòric, ornamental i decoratiu.

5. Algeps, escaioles i calçs. Materials polimèrics. Classificació, composició usos i propietats.

6. Consolidants, adhesius, aglutinants, dissolvents i altres materials empleats com acabats. Propietats i característiques.

7. Procediments de càlcul de dimensions, de masses, i econòmics que propicien l'optimització del material i dels recursos tecnològics, associats amb la realització dels projectes escultòrics i ornamentals.

8. Patologies dels materials i sistemes de protecció i conservació.

9. Riscos i mesures de seguretat i higiene relacionats amb els procediments escultòrics

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Utilitzar amb correcció la terminologia específica i aplicar, adequadament, els principis científics i els requeriments tècnics relacionats amb els continguts del mòdul.

2. Conèixer i diferenciar els materials, les seues propietats i la seua aplicabilitat en un projecte escultòric o ornamental.

3. Descriure les característiques més significatives, el funcionament i les aplicacions de les principals eines i equips que s'utilitzen en els diferents processos escultòrics.

4. Saber fonamentar la utilització de materials i tècniques concretes en la realització d'un projecte.

5. Saber dimensionar el material de forma adequada per al seu ús, la forma, la tècnica, la ubicació i el cost del projecte escultòric o ornamental a desenvolupar.

6. Saber adoptar les mesures de seguretat i protecció necessàries en treballar amb els materials petris i els equips i eines associats.

VII. PROJECTES ESCULTÒRICS

a) Objectius

1. Analitzar la relació entre disseny i metodologia projectual i seleccionar les metodologies més adequades per al disseny i la realització d'obra original escultòrica de caràcter aplicat.

2. Conèixer i desenvolupar les distintes fases de projectes escultòrics.

3. Investigar i analitzar la documentació necessària per a l'execució del projecte en el taller.

4. Materialitzar projectes d'obra originals en totes les seues fases fins a l'obtenció d'una obra final.

5. Valorar la metodologia projectual com a oportunitat d'experimentació i d'expressió artística personal.

6. Conèixer i utilitzar tant les tècniques tradicionals com les noves tecnologies específiques.

7. Conèixer la normativa específica d'aplicació a la seua especialitat.

b) Continguts

1. El disseny. Antecedents. La metodologia projectual. Diferents tendències metodològiques. Processos creatius per a la generació d'idees.

2. Fases del projecte: Informació. Condicionants. Especificacions. Documentació. Presa de dades i anàlisi. Esbossos. Croquis. Avantprojecte. Maquetes. Prototips. Pressupostos. Tècniques i normalització.

3. La materialització del projecte fins a l'obtenció del producte acabat en els tallers.

1. Clasificación general de los materiales. Propiedades generales y específicas. Magnitudes, unidades, sistemas de medida y pruebas de ensayo.

2. La madera. Estructura interna y composición. Clasificación. Propiedades materiales derivados de la madera. Clasificación y composición. Procesos de elaboración, y conformado de la madera relacionados con el uso escultórico, ornamental y decorativo

3. Los metales. Estructura interna y composición. Clasificación. Propiedades. Aleaciones férricas y no férricas de uso escultórico. Procesos de elaboración, transformación, y conformado de los metales relacionados con el uso escultórico, ornamental y decorativo

4. Materiales pétreos naturales. Clasificación y composición. Propiedades generales y específicas relacionadas con el uso escultórico, ornamental y decorativo.

5. Yesos, escayolas y cales. Materiales poliméricos. Clasificación, composición usos y propiedades.

6. Consolidantes, adhesivos, aglutinantes, disolventes y otros materiales empleados como acabados. Propiedades y características.

7. Procedimientos de cálculo de dimensiones, de masas, y económicos que propicien la optimización del material y de los recursos tecnológicos, asociados con la realización de los proyectos escultóricos y ornamentales.

8. Patologías de los materiales y sistemas de protección y conservación.

9. Riesgos y medidas de seguridad e higiene relacionados con los procedimientos escultóricos

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Utilizar con corrección la terminología específica y aplicar, adecuadamente, los principios científicos y los requerimientos técnicos relacionados con los contenidos del módulo.

2. Conocer y diferenciar los materiales, sus propiedades y su aplicabilidad en un proyecto escultórico u ornamental.

3. Describir las características más significativas, el funcionamiento y las aplicaciones de las principales herramientas y equipos, que se utilizan en los distintos procesos escultóricos.

4. Saber fundamentar la utilización de materiales y técnicas concretas en la realización de un proyecto.

5. Saber dimensionar el material de forma adecuada para su uso, la forma, la técnica, la ubicación y el coste del proyecto escultórico u ornamental a desarrollar.

6. Saber adoptar las medidas de seguridad y protección necesarias al trabajar con los materiales pétreos y los equipos y herramientas asociados.

VII. PROYECTOS ESCULTÓRICOS

a) Objetivos

1. Analizar la relación entre diseño y metodología proyectual y seleccionar las metodologías más adecuadas para el diseño y realización de obra original escultórica de carácter aplicado.

2. Conocer y desarrollar las distintas fases de proyectos escultóricos.

3. Investigar y analizar la documentación necesaria para la ejecución del proyecto en el taller.

4. Materializar proyectos de obra originales en todas sus fases hasta la obtención de una obra final.

5. Valorar la metodología proyectual como oportunidad de experimentación y de expresión artística personal.

6. Conocer y utilizar tanto las técnicas tradicionales como las nuevas tecnologías específicas.

7. Conocer la normativa específica de aplicación a su especialidad.

b) Contenidos

1. El diseño. Antecedentes. La metodología proyectual. Diferentes tendencias metodológicas. Procesos creativos para la generación de ideas.

2. Fases del proyecto: Información. Condicionantes. Especificaciones. Documentación. Toma de datos y análisis. Bocetos. Croquis. Anteproyecto. Maquetas. Prototipos. Presupuestos. Técnicas y normalización.

3. La materialización del proyecto hasta la obtención del producto acabado en los talleres.

4. El llenguatge gràficoplàstic i la comunicació visual en la realització i presentació del projecte.

5. Optimització de recursos. Verificació del control de qualitat en les diferents etapes.

6. Conceptes bàsics d'antropometria i ergonomia.

7. Investigació sobre processos de realització. Nous materials i noves tecnologies.

8. Producte artístic i producte semiindustrial.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Seleccionar i aplicar la metodologia projectual més adequada al disseny d'obres originals escultòriques relacionades amb les tècniques de talla de pedra.

2. Conèixer i usar correctament la terminologia específica.

3. Solucionar adequadament els problemes que sorgisquen en el procés projectual utilitzant els coneixements i recursos gràfics, volumètrics, metodològics i tècnics de què dispose.

4. Dur a terme el procés d'elaboració escultòrica específica en totes les seues etapes atenint-se a les especificacions del projecte i realitzant els controls necessaris per a l'obtenció d'un producte final de qualitat artística i tècnica.

VIII. TALLER DE PEDRA

a) Objectius

1. Identificar i valorar les diferents tècniques de realització en pedra i analitzar les etapes i procediments propis de cada una, i els materials, eines i estris corresponents als diferents moments del procés.

2. Seleccionar la tècnica i els materials més adequats a les característiques tècniques, funcionals, artístiques i de producció d'un projecte i materialitzar-lo atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització d'obra escultòrica en pedra, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Conèixer i identificar els materials actuals i tradicionals propis d'aquest taller, estudiar-ne el comportament i les possibilitats plàstiques i els tractaments tècnics que requereixen.

5. Emmagatzemar, conservar i preparar en condicions òptimes d'utilització, els materials propis de la seua activitat.

6. Conèixer, mantindre i utilitzar la maquinària i l'utilatge específics.

7. Organitzar, planificar i portar a terme les distintes fases que configuren el procés productiu, identificar els problemes que sorgeixen i solucionar-los en funció de la necessària qualitat del producte acabat.

8. Organitzar el taller d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals de la maquinària, les instal·lacions, l'espai i l'usuari, tenint en compte les normatives que regulen l'activitat laboral i la seguretat i higiene en el treball.

b) Continguts

1. Planificació del procés d'obres escultòriques en pedra, ornamentals i/o decoratives. Fases de realització.

2. El valor expressiu de la talla directa.

3. Tècniques de tall, cubicat, desbast i talla.

4. Procediments, eines i maquinària.

5. Característiques de les distintes pedres i marbres, la seua composició, puresa, estabilitat, comportament, duresa, etc.

6. Sistemes de reproducció i ampliació.

7. Textures i acabats superficials.

8. Incorporació de les noves tècniques i eines.

9. Mesures de seguretat, higiene i salut en el treball.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Classificar les tècniques de realització en pedra d'obres escultòriques, ornamentals i/o decoratives, descrivint les etapes i procediments propis de cada una, indicant els materials, estris i eines corresponents a cada moment del procés.

2. Seleccionar la tècnica de realització més adequada a les característiques tècniques, funcionals i qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització d'obra escultòrica en pedra, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. El lenguaje gráfico-plástico y comunicación visual en la realización y presentación del proyecto.

5. Optimización de recursos. Verificación del control de calidad en las diferentes etapas.

6. Conceptos básicos de antropometría y ergonomía.

7. Investigación sobre procesos de realización. Nuevos materiales y nuevas tecnologías.

8. Producto artístico y producto semi-industrial.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Seleccionar y aplicar la metodología proyectual más adecuada al diseño de obras originales escultóricas relacionadas con las técnicas de talla de piedra.

2. Conocer y usar correctamente la terminología específica.

3. Solucionar adecuadamente los problemas que surjan en el proceso proyectual utilizando los conocimientos y recursos gráficos, volumétricos, metodológicos y técnicos de que disponga.

4. Llevar a cabo el proceso de elaboración escultòrica específica en todas sus etapes ateniéndose a las especificaciones del proyecto y realizando los controles necesarios para la obtención de un producto final de calidad artística y tècnica.

VIII. TALLER DE PIEDRA

a) Objetivos

1. Identificar y valorar las diferentes técnicas de realización en piedra y analizar las etapas y procedimientos propios de cada una, y los materiales, herramientas y útiles correspondientes a los distintos momentos del proceso.

2. Seleccionar la tècnica i los materiales más adecuados a las características técnicas, funcionales, artísticas y de producción de un proyecto y materializarlo atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad tècnica i estètica los procesos de realización de obra escultòrica en piedra, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Conocer e identificar los materiales actuales y tradicionales propios de este taller estudiar su comportamiento y posibilidades plásticas y los tratamientos tècnics que requieren.

5. Almacenar, conservar i preparar en condiciones òptimas de utilización, los materiales propios de su actividad.

6. Conocer, mantener y utilizar la maquinaria y el utillaje específicos.

7. Organizar, planificar y llevar a cabo las distintas fases que configuran el proceso productivo, identificar los problemas que surgen y solucionarlos en función de la necesaria calidad del producto acabado.

8. Organizar el taller de acuerdo con los requisitos ergonómicos i funcionales de la maquinaria, las instalaciones, el espacio y el usuario, teniendo en cuenta las normativas que regulan la actividad laboral y la seguridad e higiene en el trabajo.

b) Contenidos

1. Planificación del proceso de obras escultòricas en piedra, ornamentales y/o decorativas. Fases de realización.

2. El valor expresivo de la talla directa.

3. Tècniques de corte, cubicado, desbaste y labra.

4. Procedimientos, herramientas y maquinaria.

5. Características de las distintas piedras y mármoles, su composición, pureza, estabilitat, comportamiento, duresa, etc.

6. Sistemas de reproducción i ampliació.

7. Texturas y acabados superficiales.

8. Incorporación de las nuevas técnicas y herramientas.

9. Medidas de seguridad, higiene i salut en el treball.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Clasificar las técnicas de realización en piedra de obras escultòricas, ornamentales y/o decorativas, describiendo las etapas y procedimientos propios de cada una, indicando los materiales, útiles y herramientas correspondientes a cada momento del proceso.

2. Seleccionar la tècnica de realización más adecuada a las características técnicas, funcionales i qualitat del producte acabat.

3. Conocer y realizar con calidad tècnica i estètica los procesos de realización de obra escultòrica en piedra, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Desenvolupar i planificar la realització d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa en pedra identificant els problemes que surgen i donant-los solució.

5. Desenvolupar positivament els diferents exercicis que donen cos als continguts del mòdul demostrant perícia en la manipulació dels materials i en l'ús de les eines i estris propis de l'especialitat.

6. Utilitzar amb destresa i seguretat la maquinària, l'utilatge i els materials propis de l'especialitat i realitzar les operacions manteniment necessàries per a la seua conservació en bon estat de funcionament.

7. Realitzar les tasques d'organització del taller complint les mesures preventives i les normes que regulen l'activitat laboral i de seguretat i higiene en el treball, d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals.

IX. TALLER DE METALL

a) Objectius

1. Identificar i valorar les diferents tècniques de realització en metall i analitzar les etapes i procediments propis de cada una, i els materials, eines i estris corresponents als diferents moments del procés.

2. Seleccionar la tècnica i els materials més adequats a les característiques tècniques, funcionals, artístiques i de producció d'un projecte i materialitzar-lo atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització d'obra escultòrica, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Conèixer i identificar els materials actuals i tradicionals propis d'aquest taller estudiar-ne el comportament i les possibilitats plàstiques i els tractaments tècnics que requereixen.

5. Emmagatzemar, conservar i preparar en condicions òptimes d'utilització, els materials propis de la seua activitat.

6. Conèixer, mantindre i utilitzar la maquinària i l'utilatge específics.

7. Organitzar, planificar i portar a terme les distintes fases que configuren el procés productiu, identificar els problemes que sorgeixen i solucionar-los en funció de la necessària qualitat del producte acabat.

8. Organitzar el taller d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals de la maquinària, les instal·lacions, l'espai i l'usuari, tenint en compte les normatives que regulen l'activitat laboral i la seguretat i higiene en el treball.

9. Conèixer i aplicar els mètodes de conservació, protecció, acabats industrials i manuals de l'obra escultòrica en metall.

b) Continguts

1. Planificació del procés d'obres ornamentals i/o decoratives de forja i metal·listeria artístiques. Fases de realització.

2. Procediments, eines i maquinària.

3. Tensió i compressió dels suports metàl·lics.

4. Seqüència modular de les alineacions i superfícies elàstiques.

5. Tècniques tradicionals: La forja del ferro en calent.

6. Esquemes decoratius vegetals, antropomorfs o abstractes.

7. Els suports metàl·lics. Soldadura, reblades, plasma, etc.

8. Noves tecnologies i nous materials.

9. Tècniques i processos manuals de reproduccions múltiples.

10. Terminacions, patines i elements protectors del metall

11. Mesures de seguretat, higiene i salut en el treball.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Classificar les tècniques de realització d'obres escultòriques, ornamentals i/o decoratives, descrivint les etapes i procediments propis de cada una, indicant els materials, estris i eines corresponents a cada moment del procés.

2. Seleccionar la tècnica de realització més adequada a les característiques tècniques, funcionals i artístiques d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa, atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització d'obra escultòrica, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Desarrollar y planificar la realización de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa en piedra identificando los problemas que surjan y dándoles solución.

5. Desarrollar positivamente los diferentes ejercicios que dan cuerpo a los contenidos del módulo demostrando perícia en la manipulación de los materiales y en el uso de las herramientas y útiles propios de la especialidad.

6. Utilizar con destreza y seguridad la maquinaria, el utillaje y los materiales propios de la especialidad y realizar las operaciones mantenimiento necesarias para su conservación en buen estado de funcionamiento.

7. Realizar las labores de organización del taller cumpliendo las medidas preventivas y las normas que regulan la actividad laboral y de seguridad e higiene en el trabajo, de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales.

IX. TALLER DE METAL

a) Objetivos

1. Identificar y valorar las diferentes técnicas de realización en metal y analizar las etapas y procedimientos propios de cada una, y los materiales, herramientas y útiles correspondientes a los distintos momentos del proceso.

2. Seleccionar la técnica y los materiales más adecuados a las características técnicas, funcionales, artísticas y de producción de un proyecto y materializarlo atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de realización de obra escultórica, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Conocer e identificar los materiales actuales y tradicionales propios de este taller estudiar su comportamiento y posibilidades plásticas y los tratamientos técnicos que requieren.

5. Almacenar, conservar y preparar en condiciones óptimas de utilización, los materiales propios de su actividad.

6. Conocer, mantener y utilizar la maquinaria y el utillaje específicos.

7. Organizar, planificar y llevar a cabo las distintas fases que configuran el proceso productivo, identificar los problemas que surgen y solucionarlos en función de la necesaria calidad del producto acabado.

8. Organizar el taller de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales de la maquinaria, las instalaciones, el espacio y el usuario, teniendo en cuenta las normativas que regulan la actividad laboral y la seguridad e higiene en el trabajo.

9. Conocer y aplicar los métodos de conservación, protección, acabados industriales y manuales de la obra escultórica en metal.

b) Contenidos

1. Planificación del proceso de obras ornamentales y/o decorativas de forja y metalisteria artísticas. Fases de realización.

2. Procedimientos, herramientas y maquinaria.

3. Tensión y compresión de los soportes metálicos.

4. Secuencia modular de las alineaciones y superficies elásticas.

5. Técnicas tradicionales: La forja del hierro en caliente.

6. Esquemas decorativos vegetales, antropomorfs o abstractos.

7. Los soportes metálicos. Soldadura, remaches, plasma, etc.

8. Nuevas tecnologías y nuevos materiales.

9. Técnicas y procesos manuales de reproducciones múltiples.

10. Terminaciones, patinas y elementos protectores de metal.

11. Medidas de seguridad, higiene y salud en el trabajo.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Clasificar las técnicas de realización de obras escultóricas, ornamentales y/o decorativas, describiendo las etapas y procedimientos propios de cada una, indicando los materiales, útiles y herramientas correspondientes a cada momento del proceso.

2. Seleccionar la técnica de realización más adecuada a las características técnicas, funcionales y artísticas de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa, atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de realización de obra escultórica, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Desenvolupar i planificar la realització d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa identificant els problemes que sorgisquen i donant-los solució.

5. Desenvolupar positivament els diferents exercicis que donen cos als continguts del mòdul demostrant perícia en la manipulació dels materials i en l'ús de les eines i estris propis de l'especialitat.

6. Utilitzar amb destresa i seguretat la maquinària, l'utilatge i els materials propis de l'especialitat i realitzar les operacions manteniment necessàries per a la seua conservació en bon estat de funcionament.

7. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els diferents acabats de l'obra escultòrica en metall.

8. Realitzar les labors d'organització del taller complint les mesures preventives i les normes que regulen l'activitat laboral i de seguretat i higiene en el treball, d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals.

X. TALLER DE FUSTA

a) Objectius

1. Identificar i valorar les diferents tècniques de realització en fusta i analitzar les etapes i procediments propis de cada una, i els materials, eines i estris corresponents als distints moments del procés.

2. Seleccionar la tècnica i els materials més adequats a les característiques tècniques, funcionals, artístiques i de producció d'un projecte i materialitzar-ho atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització obra escultòrica en fusta, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Conèixer i identificar els materials actuals i tradicionals propis d'aquest taller estudiar el seu comportament i possibilitats plàstiques i els tractaments tècnics que requereixen.

5. Emmagatzemar, conservar i preparar en condicions òptimes d'utilització, els materials propis de la seua activitat.

6. Conèixer, mantindre i utilitzar la maquinària i l'utilatge específics.

7. Organitzar, planificar i portar a terme les distintes fases que configuren el procés productiu, identificar els problemes que sorgeixen i solucionar-los en funció de la necessària qualitat del producte acabat.

8. Organitzar el taller d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals de la maquinària, les instal·lacions, l'espai i l'usuari, tenint en compte les normatives que regulen l'activitat laboral i la seguretat i higiene en el treball.

b) Continguts

1. Planificació del procés d'obres escultòriques en fusta, ornamentals i/o decoratives. Fases de realització.

2. El valor expressiu de la talla artística de la fusta.

3. Tècniques subtractives i tècniques constructives i d'acoblament.

4. Procediments, eines i maquinària.

5. Característiques orgàniques de les distintes fustes, les seues tensions, tractaments tècnics i procediments artesanals.

6. Cubicació, encolats i espejaments espacials.

7. Sistemes de reproducció i ampliació.

8. Textures i acabats superficials.

9. Incorporació de les noves tècniques i eines.

10. Mesures de seguretat, higiene i salut en l'entorn de treball.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Classificar les tècniques de treball en fusta per a la realització d'obres escultòriques, ornamentals i/o decoratives, descrivint les etapes i procediments propis de cada una, indicant els materials, estris i eines corresponents a cada moment del procés.

2. Seleccionar la tècnica de realització més adequada a les característiques tècniques, funcionals i artístiques d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa en fusta, atenent les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització d'obra escultòrica en fusta, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Desarrollar y planificar la realización de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa identificando los problemas que surjan y dándoles solución.

5. Desarrollar positivamente los diferentes ejercicios que dan cuerpo a los contenidos del módulo demostrando pericia en la manipulación de los materiales y en el uso de las herramientas y útiles propios de la especialidad.

6. Utilizar con destreza y seguridad la maquinaria, el utillaje y los materiales propios de la especialidad y realizar las operaciones mantenimiento necesarias para su conservación en buen estado de funcionamiento.

7. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los diferentes acabados de la obra escultórica en metal.

8. Realizar las labores de organización del taller cumpliendo las medidas preventivas y las normas que regulan la actividad laboral y de seguridad e higiene en el trabajo, de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales.

X. TALLER DE MADERA

a) Objetivos

1. Identificar y valorar las diferentes técnicas de realización en madera y analizar las etapas y procedimientos propios de cada una, y los materiales, herramientas y útiles correspondientes a los distintos momentos del proceso.

2. Seleccionar la técnica y los materiales más adecuados a las características técnicas, funcionales, artísticas y de producción de un proyecto y materializarlo atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de realización obra escultórica en madera, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Conocer e identificar los materiales actuales y tradicionales propios de este taller estudiar su comportamiento y posibilidades plásticas y los tratamientos técnicos que requieren.

5. Almacenar, conservar y preparar en condiciones óptimas de utilización, los materiales propios de su actividad.

6. Conocer, mantener y utilizar la maquinaria y el utillaje específicos.

7. Organizar, planificar y llevar a cabo las distintas fases que configuran el proceso productivo, identificar los problemas que surgen y solucionarlos en función de la necesaria calidad del producto acabado.

8. Organizar el taller de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales de la maquinaria, las instalaciones, el espacio y el usuario, teniendo en cuenta las normativas que regulan la actividad laboral y la seguridad e higiene en el trabajo.

b) Contenidos

1. Planificación del proceso de obras escultóricas en madera, ornamentales y/o decorativas. Fases de realización.

2. El valor expresivo de la talla artística de la madera.

3. Técnicas sustractivas y técnicas constructivas y de ensamblaje.

4. Procedimientos, herramientas y maquinaria.

5. Características orgánicas de las distintas maderas, sus tensiones, tratamientos técnicos y procedimientos artesanales.

6. Cubicación, encolados y despieces espaciales.

7. Sistemas de reproducción y ampliación.

8. Texturas y acabados superficiales.

9. Incorporación de las nuevas técnicas y herramientas.

10. Medidas de seguridad, higiene y salud en el entorno de trabajo.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Clasificar las técnicas de trabajo en madera para la realización de obras escultóricas, ornamentales y/o decorativas, describiendo las etapas y procedimientos propios de cada una, indicando los materiales, útiles y herramientas correspondientes a cada momento del proceso.

2. Seleccionar la técnica de realización más adecuada a las características técnicas, funcionales y artísticas de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa en madera, atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de realización de obra escultórica en madera, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Desenvolupar i planificar la realització d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa en fusta identificant els problemes que surgen i donant-los solució.

5. Desenvolupar positivament els diferents exercicis que donen cos als continguts del mòdul demostrant perícia en la manipulació dels materials i en l'ús de les eines i estris propis de l'especialitat.

6. Utilitzar amb destresa i seguretat la maquinària, l'utilatge i els materials propis de l'especialitat i realitzar les operacions manteniment necessàries per a la seua conservació en bon estat de funcionament.

7. Realitzar les tasques d'organització del taller complint les mesures preventives i les normes que regulen l'activitat laboral i de seguretat i higiene en el treball, d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals.

XI. TALLER DE BUIDATGE I EMMOTLAMENT

a) Objectius

1. Identificar i valorar les diferents tècniques d'emmotlament i buidatge i analitzar les etapes i procediments propis de cada una, i els materials, eines i estris corresponents als diferents moments del procés.

2. Seleccionar la tècnica i els materials més adequats a les característiques tècniques, funcionals, artístiques i de producció d'un projecte i materialitzar-lo atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i identificar els materials actuals i tradicionals propis d'aquest taller estudiar-ne el comportament i les possibilitats plàstiques i els tractaments tècnics que requereixen.

4. Emmagatzemar, conservar i preparar en condicions òptimes d'utilització, els materials propis de la seua activitat.

5. Conèixer, mantindre i utilitzar la maquinària i l'utilatge específics.

6. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de buidatge i emmotlament d'obres escultòriques, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

7. Organitzar, planificar i portar a terme les distintes fases que configuren el procés productiu, identificar els problemes que sorgeixen i solucionar-los en funció de la necessària qualitat del producte acabat.

8. Organitzar el taller d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals de la maquinària, les instal·lacions, l'espai i l'usuari, tenint en compte les normatives que regulen l'activitat laboral i la seguretat i higiene en el treball.

b) Continguts

1. Planificació del procés d'emmotlament i buidatge per a la realització d'obres escultòriques, ornamentals i/o decoratives. Fases de realització.

2. Motles rígids i flexibles.

3. Procediments de diferents motles perduts.

4. Encofrats i motles construïts.

5. Sistemes de reproducció seriada. Motles rígids, flexibles i mixtos.

6. Noves tecnologies i materials sintètics. Resines i elastòmers.

7. Acabats i policromia.

8. Mesures de seguretat, higiene i salut en el treball.

9. Atenció del medi ambient. Eliminació de residus.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Classificar les tècniques de buidatge i emmotlament per a la realització d'obres escultòriques, ornamentals i/o decoratives, descrivint les etapes i procediments propis de cada una, indicant els materials, estris i eines corresponents a cada moment del procés.

2. Seleccionar la tècnica de realització més adequada a les característiques tècniques, funcionals i artístiques d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa, atenent a les exigències de qualitat del producte acabat.

3. Conèixer i realitzar amb qualitat tècnica i estètica els processos de realització de buidatge i emmotlament de les obres artístiques, duent a terme els controls adequats en cada moment del procés.

4. Desenvolupar i planificar la realització d'una obra escultòrica, ornamental i/o decorativa mitjançant la utilització de tècniques de

4. Desarrollar y planificar la realización de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa en madera identificando los problemas que surjan y dándoles solución.

5. Desarrollar positivamente los diferentes ejercicios que dan cuerpo a los contenidos del módulo demostrando perícia en la manipulación de los materiales y en el uso de las herramientas y útiles propios de la especialidad.

6. Utilizar con destreza y seguridad la maquinaria, el utillaje y los materiales propios de la especialidad y realizar las operaciones mantenimiento necesarias para su conservación en buen estado de funcionamiento.

7. Realizar las labores de organización del taller cumpliendo las medidas preventivas y las normas que regulan la actividad laboral y de seguridad e higiene en el trabajo, de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales.

XI. TALLER DE VACIADO Y MOLDEADO

a) Objetivos

1. Identificar y valorar las diferentes técnicas de moldeado y vaciado y analizar las etapas y procedimientos propios de cada una, y los materiales, herramientas y útiles correspondientes a los distintos momentos del proceso.

2. Seleccionar la técnica y los materiales más adecuados a las características técnicas, funcionales, artísticas y de producción de un proyecto y materializarlo atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer e identificar los materiales actuales y tradicionales propios de este taller estudiar su comportamiento y posibilidades plásticas y los tratamientos técnicos que requieren.

4. Almacenar, conservar y preparar en condiciones óptimas de utilización, los materiales propios de su actividad.

5. Conocer, mantener y utilizar la maquinaria y el utillaje específicos.

6. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de vaciado y moldeado de obras escultóricas, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

7. Organizar, planificar y llevar a cabo las distintas fases que configuran el proceso productivo, identificar los problemas que surgen y solucionarlos en función de la necesaria calidad del producto acabado.

8. Organizar el taller de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales de la maquinaria, las instalaciones, el espacio y el usuario, teniendo en cuenta las normativas que regulan la actividad laboral y la seguridad e higiene en el trabajo.

b) Contenidos

1. Planificación del proceso de moldeado y vaciado para la realización de obras escultóricas, ornamentales y/o decorativas. Fases de realización.

2. Moldes rígidos y flexibles.

3. Procedimientos de diferentes moldes perdidos.

4. Encofrados y moldes contruidos.

5. Sistemas de reproducción seriada. Moldes rígidos, flexibles y mixtos.

6. Nuevas tecnologías y materiales sintéticos. Resinas y elastómeros.

7. Acabados y policromía.

8. Medidas de seguridad, higiene y salud en el trabajo.

9. Cuidado del medio ambiente. Eliminación de residuos.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Clasificar las técnicas de vaciado y moldeado para la realización de obras escultóricas, ornamentales y/o decorativas, describiendo las etapas y procedimientos propios de cada una, indicando los materiales, útiles y herramientas correspondientes a cada momento del proceso.

2. Seleccionar la técnica de realización más adecuada a las características técnicas, funcionales y artísticas de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa, atendiendo a las exigencias de calidad del producto acabado.

3. Conocer y realizar con calidad técnica y estética los procesos de realización de vaciado y moldeado de las obras artísticas, llevando a cabo los controles adecuados en cada momento del proceso.

4. Desarrollar y planificar la realización de una obra escultórica, ornamental y/o decorativa mediante la utilización de técnicas de

buidatge i emmotllament identificant els problemes que sorgisquen i donant-los solució.

5. Desenvolupar positivament els diferents exercicis que donen cos als continguts del mòdul demostrant perícia en la manipulació dels materials i en l'ús de les eines i estris propis de l'especialitat.

6. Utilitzar amb destresa i seguretat la maquinària, l'utillatge i els materials propis de l'especialitat i realitzar les operacions manteniment necessàries per a la seua conservació en bon estat de funcionament.

7. Realitzar les tasques d'organització del taller complint les mesures preventives i les normes que regulen l'activitat laboral i de seguretat i higiene en el treball, d'acord amb els requisits ergonòmics i funcionals.

XII. PROJECTE INTEGRAT

a) Objectius

1. Proposar i materialitzar el projecte d'obra original en totes les seues fases, fins a l'obtenció d'una obra final de qualitat tècnica, artística i que comunicacional.

2. Desenvolupar, mitjançant el projecte i la realització d'una obra original escultòrica, les destreses professionals de la seua especialitat i les capacitats estètiques i creatives pròpies.

3. Desenvolupar mitjançant la utilització de metodologies projectuals i processos creatius, la capacitat de resolució de problemes constructius, funcionals i formals.

4. Interrelacionar els diferents continguts teoricopràctics dels mòduls per a desenvolupar una obra escultòrica del camp de les arts aplicades.

5. Utilitzar mètodes de treball en equip en col·laboració amb les altres àrees docents per a desenvolupar projectes interdisciplinaris.

b) Continguts

1. La creació d'obra original escultòrica aplicada. Fases d'un projecte. Condicionants. Especificacions. Documentació gràfica. Tècniques i normalització. Pressupost.

2. La materialització del projecte fins a l'obtenció de l'obra acabada. Verificació del control de qualitat en les diferents etapes.

3. La comunicació, presentació i defensa del projecte.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Idear, desenvolupar i exposar un projecte factible d'obra original escultòrica de caràcter ornamental o funcional.

2. Solucionar els problemes que sorgisquen en el procés projectual utilitzant els coneixements i recursos gràfics, plàstics, metodològics i tècnics més adequats.

3. Unir les diferents disciplines impartides durant el cicle i els coneixements tècnics i conceptuals adquirits.

4. Dur a terme el procés d'elaboració de les peces originals escultòriques en totes les seues etapes atenint-se a les especificacions descrites en el projecte i realitzant els controls necessaris per a l'obtenció d'una obra final de qualitat artística i tècnica.

5. Presentar el projecte d'obra original escultòrica, exposar-ne oralment els principals apartats i emetre una valoració personal tècnica i artística sobre aquest, utilitzant correctament en tot moment la terminologia pròpia.

6. Mostrar iniciativa, domini tècnic i sentit estètic en la realització del treball.

XIII. FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL.

a) Objectius:

1. Analitzar i interpretar el marc legal del treball i conèixer els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

2. Conèixer els requisits i condicionants legals per a organitzar i gestionar una xicoteta o mitjana empresa, considerant els factors de producció, jurídics, mercantils i sociolaborals.

3. Identificar les distintes vies d'accés al mercat de treball i a la formació permanent, així com conèixer els organismes institucionals, nacionals i comunitaris dedicats a aquests fins.

4. Comprendre i aplicar les normes sobre seguretat i higiene laboral i desenvolupar sensibilitat cap a la protecció al medi ambient, com a factors determinants de la qualitat de vida.

vaciado y moldeado identificando los problemas que surjan y dándoles solución.

5. Desarrollar positivamente los diferentes ejercicios que dan cuerpo a los contenidos del módulo demostrando pericia en la manipulación de los materiales y en el uso de las herramientas y útiles propios de la especialidad.

6. Utilizar con destreza y seguridad la maquinaria, el utillaje y los materiales propios de la especialidad y realizar las operaciones mantenimiento necesarias para su conservación en buen estado de funcionamiento.

7. Realizar las labores de organización del taller cumpliendo las medidas preventivas y las normas que regulan la actividad laboral y de seguridad e higiene en el trabajo, de acuerdo con los requisitos ergonómicos y funcionales.

XII. PROYECTO INTEGRADO

a) Objetivos

1. Proponer y materializar el proyecto de obra original en todas sus fases, hasta la obtención de una obra final de calidad técnica, artística y comunicacional.

2. Desarrollar, mediante la proyectación y realización de una obra original escultòrica, las destrezas profesionales de su especialidad y las capacidades estéticas y creativas propias.

3. Desarrollar mediante la utilización de metodologías proyectuales y procesos creativos, la capacidad de resolución de problemas constructivos, funcionales y formales.

4. Interrelacionar los diferentes contenidos teórico-prácticos de los módulos para desarrollar una obra escultòrica del campo de las artes aplicadas.

5. Utilizar métodos de trabajo en equipo en colaboración con las demás áreas docentes para desarrollar proyectos interdisciplinarios.

b) Contenidos

1. La creación de obra original escultòrica aplicada. Fases de un proyecto. Condicionantes. Especificaciones. Documentación gráfica. Técnicas y normalización. Presupuesto.

2. La materialización del proyecto hasta la obtención de la obra acabada. Verificación del control de calidad en las diferentes etapas.

3. La comunicación, presentación y defensa del proyecto.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Idear, desarrollar y exponer un proyecto factible de obra original escultòrica de carácter ornamental o funcional.

2. Solucionar los problemas que surjan en el proceso proyectual utilizando los conocimientos y recursos gràfics, plàstics, metodològics y tècnics más adecuados.

3. Aunar las diferentes disciplinas impartidas durante el ciclo y los conocimientos tècnics y conceptuals adquiridos.

4. Llevar a cabo el proceso de elaboración de las piezas originales escultòricas en todas sus etapas ateniéndose a las especificaciones descrites en el proyecto y realizando los controles necesarios para la obtención de una obra final de calidad artística y tècnica.

5. Presentar el proyecto de obra original escultòrica, exponer oralmente sus principales apartados y emitir una valoración personal tècnica y artística sobre el mismo, utilizando correctament en todo momento la terminología propia.

6. Mostrar iniciativa, dominio tècnic y sentido estètic en la realización del trabajo.

XIII. FORMACIÓN Y ORIENTACIÓN LABORAL

a) Objetivos:

1. Analizar e interpretar el marco legal del trabajo y conocer los derechos y obligaciones que se derivan de las relaciones laborales.

2. Conocer los requisitos y condicionantes legales para organizar y gestionar una pequeña o mediana empresa, considerando los factores de producción, jurídicos, mercantiles y socio-laborales.

3. Identificar las distintas las vías de acceso al mercado de trabajo y a la formación permanente, así como conocer los organismos institucionales, nacionales y comunitarios dedicados a estos fines.

4. Comprender y aplicar las normas sobre seguridad e higiene laboral y desarrollar sensibilidad hacia la protección al medio ambiente, como factores determinantes de la calidad de vida.

b) Continguts:

1. El marc jurídic de les relacions laborals. Estatut dels Treballadors i regulació específica. Prestacions de la Seguretat Social i desocupació.

2. Sistemes d'accés al món laboral. El mercat de treball: estructura. Tècniques i organismes que faciliten la inserció laboral. Iniciatives per al treball per compte propi. La formació permanent.

3. L'empresa. Distints models jurídics d'empreses i característiques. Organització, administració i gestió. Obligacions jurídiques i fiscals.

4. Conceptes bàsics de màrqueting. L'organització de la producció, comercialització i distribució en l'empresa. Mètodes d'anàlisi de costos i el control de la qualitat.

5. El contracte. Modalitats de contracte de treball. Drets i deures derivats de la relació laboral. Modificació, suspensió i extinció del contracte de treball.

6. L'empresari individual. Tràmits per a l'inici de l'activitat empresarial. Pressupostos, taxacions i facturació de treballs.

7. Els drets de propietat intel·lectual i industrial. Registre de la propietat intel·lectual. Entitats de gestió: copyright i copyleft. Propietat industrial: els models i dibuixos industrials i artístics. Registre i procediment registral.

8. Els signes distintius: marca, rètol i nom comercial. Transmissibilitat.

9. Mesures de seguretat i higiene en el treball aplicables a la professió.

c) Criteris d'avaluació:

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Analitzar la legislació i normativa vigent d'aplicació al món laboral i a la regulació empresarial en què s'integra aquesta especialitat professional.

2. Identificar les fonts i vies d'accés a l'ocupació i a la formació permanent directament relacionades amb la professió.

3. Saber dur a terme l'activitat empresarial tant en l'àmbit individual com societari.

4. Redactar el pla de creació i organització d'un taller artístic i/o d'una xicoteta o mitjana empresa en què es consideren els aspectes jurídics i sociolaborals corresponents, els recursos materials i humans necessaris, les accions de màrqueting, comercialització i distribució dels productes i els mecanismes de seguretat laboral, ambiental i de prevenció de riscos exigits per a iniciar-ne el funcionament.

5. Realitzar correctament contractes i emetre factures.

6. Conèixer les normes sobre seguretat i salut en el treball i les diferents tècniques de prevenció de riscos laborals.

7. Conèixer, identificar i aplicar la legislació sobre drets d'autor i registre de propietat intel·lectual i industrial.

XIV. EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA

a) Objectius

1. Analitzar les diferents formes jurídiques vigents d'empresa assenyalant la més adequada en funció de l'activitat econòmica i recursos disponibles.

2. Adquirir la capacitat de realitzar tasques organitzatives encaminades a l'optimització dels recursos disponibles en l'empresa, conjugant adequadament els criteris de productivitat i qualitat dins del marc legal.

3. Determinar les formes de contractació laboral més idònies en funció de la grandària: activitat i objectius de l'empresa.

4. Elaborar, organitzar i gestionar la documentació necessària per a la constitució d'una xicoteta empresa i la generada en el desenvolupament posterior de la seua activitat econòmica.

5. Valorar la influència i interrelació de les diverses funcions de l'activitat empresarial en l'èxit dels objectius proposats.

6. Aplicar les tècniques de relació amb clients i proveïdors, que permeten resoldre situacions comercials tipus: Negociar amb proveïdors i clients buscant les condicions més avantatjoses en les operacions comercials.

7. Crear, desenvolupar i mantindre bones relacions amb clients reals o potencials.

8. Identificar dins del termini i en la forma corresponent les accions derivades de les obligacions legals d'una empresa.

b) Contenidos:

1. El marco jurídico de las relaciones laborales. Estatuto de los trabajadores y regulación específica. Prestaciones de la Seguridad Social y desempleo.

2. Sistemas de acceso al mundo laboral. El mercado de trabajo: estructura. Técnicas y organismos que facilitan la inserción laboral. Iniciativas para el trabajo por cuenta propia. La formación permanente.

3. La empresa. Distintos modelos jurídicos de empresas y características. Organización, administración y gestión. Obligaciones jurídicas y fiscales.

4. Conceptos básicos de mercadotecnia. La organización de la producción, comercialización y distribución en la empresa. Métodos de análisis de costes y el control de la calidad.

5. El contrato. Modalidades de contrato de trabajo. Derechos y deberes derivados de la relación laboral. Modificación, suspensión y extinción del contrato de trabajo.

6. El empresario individual. Trámites para el inicio de la actividad empresarial. Presupuestos, tasaciones y facturación de trabajos.

7. Los derechos de propiedad intelectual e industrial. Registro de la propiedad intelectual. Entidades de gestión: copyright y copyleft. Propiedad industrial: los modelos y dibujos industriales y artísticos. Registro y procedimiento registral.

8. Los signos distintivos: marca, rótulo y nombre comercial. Transmisibilidad.

9. Medidas de seguridad e higiene en el trabajo aplicables a la profesión.

c) Criterios de evaluación:

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Analizar la legislación y normativa vigente de aplicación al mundo laboral y a la regulación empresarial en la que se integra esta especialidad profesional.

2. Identificar las fuentes y vías de acceso al empleo y a la formación permanente directamente relacionadas con la profesión.

3. Saber llevar a cabo la actividad empresarial tanto en el ámbito individual como societario.

4. Redactar el plan de creación y organización de un taller artístico y/o de una pequeña o mediana empresa en el que se consideren los aspectos jurídicos y socio-laborales correspondientes, los recursos materiales y humanos necesarios, las acciones de marketing, comercialización y distribución de los productos y los mecanismos de seguridad laboral, ambiental y de prevención de riesgos exigidos para iniciar su funcionamiento.

5. Realizar correctamente contratos y emitir facturas.

6. Conocer las normas sobre seguridad y salud en el trabajo y las diferentes técnicas de prevención de riesgos laborales.

7. Conocer, identificar y aplicar la legislación sobre derechos de autor y registro de propiedad intelectual e industrial.

XIV. EMPRESA E INICIATIVA EMPRENDEDORA

a) Objetivos

1. Analizar las diferentes formas jurídicas vigentes de empresa señalando la más adecuada en función de la actividad económica y recursos disponibles.

2. Adquirir la capacidad de realizar tareas organizativas encaminadas a la optimización de los recursos disponibles en la empresa, conjugando adecuadamente los criterios de productividad y calidad dentro del marco legal.

3. Determinar las formas de contratación laboral más idóneas en función del tamaño: actividad y objetivos de la empresa.

4. Elaborar, organizar y gestionar la documentación necesaria para la constitución de una pequeña empresa y la generada en el desarrollo posterior de su actividad económica.

5. Valorar la influencia e interrelación de las diversas funciones de la actividad empresarial en el logro de los objetivos propuestos.

6. Aplicar las técnicas de relación con clientes y proveedores, que permitan resolver situaciones comerciales tipo: Negociar con proveedores y clientes buscando las condiciones más ventajosas en las operaciones comerciales.

7. Crear, desarrollar y mantener buenas relaciones con clientes reales o potenciales.

8. Identificar en tiempo y forma las acciones derivadas de las obligaciones legales de una empresa.

9. Elaborar un projecte de creació d'una xicoteta empresa o taller, avaluant la possibilitat d'implantació en funció de l'activitat, volum de negoci, objectius, recursos econòmics.

b) Continguts

1. Innovació i desenvolupament econòmic. La cultura emprenedora com a necessitat social. El caràcter emprenedor. Factors clau dels emprenedors. El risc en l'activitat emprenedora.

2. Concepte d'empresari. Requisits per a l'exercici de l'activitat empresarial. Objectius personals versus objectius empresarials.

3. L'empresa i el seu entorn. Funcions bàsiques de l'empresa. L'empresa com a sistema. La cultura de l'empresa: imatge corporativa. Responsabilitat social i ètica de les empreses.

4. Creació i posada en marxa d'una empresa. Concepte i tipus d'empresa. La fiscalitat en les empreses. Tràmits administratius i gestió d'ajudes i subvencions. Pla d'empresa.

5. Concepte de comptabilitat i nocions bàsiques. Obligacions fiscals de les empreses. Gestió administrativa d'una empresa.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Reconèixer les capacitats associades a la iniciativa emprenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

2. Definir l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

3. Realitzar les activitats per a la constitució i posada en marxa d'una empresa, seleccionant la forma jurídica i identificant les obligacions legals associades.

4. Realitzar activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una «pyme», identificant les principals obligacions comptables i fiscals i omplint la documentació.

XV. IDIOMA ESTRANGER

a) Objectius

1. Ampliar els coneixements previs d'idioma estranger.

2. Augmentar la comprensió i perfeccionar l'expressió oral que permeten una comunicació específica en l'àmbit del treball que s'exercirà.

3. Elaborar comunicacions escrites i traduir textos tècnics específics relacionats amb aquest cicle formatiu.

4. Utilitzar diccionaris generals i tècnics.

b) Continguts

1. Coneixements de l'idioma, de caràcter oral i escrit, relacionats amb l'entorn de l'especialitat.

2. Aprenentatge del vocabulari necessari per a expressar-se entorn de temes habituals: el treball, l'àmbit social, cultural, mediambiental, etc.

3. Anàlisi i reforçament d'estructures morfosintàctiques i construccions gramaticals necessàries per a la comprensió i traducció de textos relacionats amb el seu àmbit professional.

4. Elaboració de textos escrits, cartes, currículums, informes, projectes, memòries de treball, pressupostos o qualsevol altre tipus de document habitual en l'exercici professional de l'especialitat.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Comprendre aspectes lingüístics relacionats amb l'especialitat.

2. Comprendre comunicacions de treball diari.

3. Expressar opinions personals sobre el camp laboral específic.

4. Elaborar missatges concrets.

5. Redactar documents relacionats amb l'àmbit professional.

XVI. FOTOGRAFIA I MITJANS AUDIOVISUALS

a) Objectius

1. Conèixer les tècniques de presa fotogràfica i les seues possibilitats.

2. Dominar les tècniques de muntatge i edició de vídeo per a presentacions.

3. Il·luminar un plató improvisat per a productes escultòrics.

4. Aprendre a afegir valor al projecte a través de la presentació.

5. Conèixer les tècniques per a combinar l'audiovisual i la presentació personal.

9. Elaborar un proyecto de creación de una pequeña empresa o taller, evaluando la posibilidad de implantación en función de la actividad, volumen de negocio, objetivos, recursos económicos.

b) Contenidos

1. Innovación y desarrollo económico. La cultura emprendedora como necesidad social. El carácter emprendedor. Factores claves de los emprendedores. El riesgo en la actividad emprendedora.

2. Concepto de empresario. Requisitos para el ejercicio de la actividad empresarial. Objetivos personales versus objetivos empresariales.

3. La empresa y su entorno. Funciones básicas de la empresa. La empresa como sistema. La cultura de la empresa: imagen corporativa. Responsabilidad social y ética de las empresas.

4. Creación y puesta en marcha de una empresa. Concepto y tipos de empresa. La fiscalidad en las empresas. Trámites administrativos y gestión de ayudas y subvenciones. Plan de empresa.

5. Concepto de contabilidad y nociones básicas. Obligaciones fiscales de las empresas. Gestión administrativa de una empresa.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Reconocer las capacidades asociadas a la iniciativa emprendedora, analizando los requerimientos derivados de los puestos de trabajo y de las actividades empresariales.

2. Definir la oportunidad de creación de una pequeña empresa, valorando el impacto sobre el entorno de actuación e incorporando valores éticos.

3. Realizar las actividades para la constitución y puesta en marcha de una empresa, seleccionando la forma jurídica e identificando las obligaciones legales asociadas.

4. Realizar actividades de gestión administrativa y financiera básica de una «pyme», identificando las principales obligaciones contables y fiscales y cumplimentando la documentación.

XV. IDIOMA EXTRANJERO

a) Objetivos

1. Ampliar los conocimientos previos de idioma extranjero.

2. Aumentar la comprensión y perfeccionar la expresión oral que permitan una comunicación específica en el ámbito del trabajo que se va a desempeñar.

3. Elaborar comunicaciones escritas y traducir textos técnicos específicos relacionados con este ciclo formativo.

4. Utilizar diccionarios generales y técnicos.

b) Contenidos

1. Conocimientos del idioma, de carácter oral y escrito, relacionados con el entorno de la especialidad.

2. Aprendizaje del vocabulario necesario para expresarse en torno a temas habituales: el trabajo, el ámbito social, cultural, medioambiental, etc.

3. Análisis y reforzamiento de estructuras morfosintácticas y construcciones gramaticales necesarias para la comprensión y traducción de textos relacionados con su ámbito profesional.

4. Elaboración de textos escritos, cartas, currículos, informes, proyectos, memorias de trabajo, presupuestos o cualquier otro tipo de documento habitual en el ejercicio profesional de la especialidad.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Comprender aspectos lingüísticos relacionados con la especialidad.

2. Comprender comunicaciones de trabajo diario.

3. Expresar opiniones personales sobre el campo laboral específico.

4. Elaborar mensajes concretos.

5. Redactar documentos relacionados con el ámbito profesional.

XVI FOTOGRAFÍA Y MEDIOS AUDIOVISUALES

a) Objetivos

1. Conocer las técnicas de toma fotogràfica y sus posibilidades

2. Dominar las técnicas de montaje y edición de vídeo para presentaciones

3. Iluminar un plató improvisado para productos escultòricos

4. Aprender a añadir valor al proyecto a través de la presentación

5. Conocer las técnicas para combinar el audiovisual y la presentación personal

6. Establir estratègies per a abordar la presentació audiovisual d'un projecte des del punt de vista tècnic i expressiu.

b) Continguts

1. El maneig de la cambra rèflex i de les cambres compactes digitals.

2. La utilització i la manipulació de l'escala mitjançant presa fotogràfica.

3. La profunditat de camp, la velocitat d'obturació i l'enfocament en la presa.

4. La il·luminació. La creació d'espais fotogràfics.

5. El concepte del temps en quadre i en l'edició. El muntatge.

6. L'edició de vídeo a partir d'imatges fotogràfiques per a la creació de projectes audiovisuals.

7. El so en l'audiovisual per a la presentació.

8. Tècniques projectuals: time lapse, stop motion, diaporama.

9. El problema dels còdecs i les seues possibles solucions.

10. La presentació del projecte: casuística habitual i àmbits d'actuació

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Conèixer i utilitzar el material i els equips fotogràfics.

2. Utilitzar adequadament la terminologia i llenguatge propi de la nostra matèria d'estudi.

3. Utilitzar correctament la fotografia i el vídeo en la presentació projectual.

4. Conèixer i utilitzar els programes adequats per a la seua especialitat en l'adequació a l'àmbit professional.

XVII. LENGUATGE PLÀSTIC CONTEMPORANI EN L'ES-CULTURA I EL DISSENY

a) Objectius

1. Definir el context econòmic, polític, social, cultural i tecnològic de les societats contemporànies.

2. Explicar les produccions contemporànies de diverses cultures a través dels seus objectes.

3. Relacionar innovació, creativitat, societat i estètica en el marc contemporani.

4. Identificar i saber aplicar diferents llenguatges artístics i tècnics a la creació escultòrica contemporània.

5. Analitzar el canvi de concepció en l'escultura postmoderna i de les intervencions escultòriques pròpies de les primeres dècades del segle XXI.

6. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi estètica del disseny en la nostra època, dels llenguatges artístics i creacions escultòriques contemporànies.

b) Continguts

1. La creació artística en les societats contemporànies. desenvolupament de les arts plàstiques des de mitjans del segle XX. De l'estàtua figurativa a la forma tridimensional, de la forma tridimensional a l'objecte, de l'objecte a l'acoblament, de l'acoblament a l'espai i al lloc.

2. El llenguatge de l'escultura: escultura ceràmica i mural, escultura en formigó i metall, escultura en acer, altres materials.

3. L'escultura en occident després de la Segona Guerra Mundial.

4. L'escultura en cultures no occidentals: Àfrica, Àsia i Oceania.

5. L'escultura en l'espai públic: nou escenari d'art públic. Dissenyar l'espai públic.

6. Importància de la ciutat postmoderna: ruptura amb el concepte d'escultura tradicional monumental.

7. La renovació de l'escultura a partir de la dècada dels 90: escultura de tipus social, nous canvis estètics, projectes d'escultura i disseny.

8. Noves propostes en les primeres dècades del segle XXI: intervencions temporals, del lloc a l'acció, transferència amb altres disciplines (arquitectura, pintura, fotografia, música, vídeo...).

9. Principals representants en la creació escultòrica del segle XXI.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Identificar i interpretar les principals manifestacions escultòriques des de mitjans del segle XX fins als nostres dies.

6. Establecer estrategias para abordar la presentación audiovisual de un proyecto desde el punto de vista técnico y expresivo

b) Contenidos

1. El manejo de la cámara réflex y de las cámaras compactas digitales.

2. La utilización y la manipulación de la escala mediante toma fotogràfica.

3. La profundidad de campo, la velocidad de obturación y el enfoque en la toma.

4. La iluminación. La creación de espacios fotogràfics.

5. El concepto del tiempo en cuadro y en la edición. El montaje.

6. La edición de vídeo a partir de imágenes fotogràfiques para la creación de proyectos audiovisuales.

7. El sonido en el audiovisual para la presentació.

8. Técnicas proyectuales: time lapse, stop motion, diaporama.

9. El problema de los códecs y sus posibles soluciones.

10. La presentación del proyecto: casuística habitual y ámbitos de actuación

c) Criterios de evaluación

Se valorarà la capacidad del alumnado para:

1. Conocer y utilizar el material y los equipos fotogràfics.

2. Utilizar adecuadamente la terminología y lenguaje propio de nuestra materia de estudio.

3. Utilizar correctamente la fotografía y el video en la presentación projectual.

4. Conocer y utilizar los programas adecuados para su especialidad en la adecuación al ámbito profesional.

XVII. LENGUAJE PLÁSTICO CONTEMPORÁNEO EN LA ESCULTURA Y EL DISEÑO

a) Objetivos

1. Definir el contexto económico, político, social, cultural y tecnológico de las sociedades contemporàneas.

2. Explicar las producciones contemporàneas de diversas culturas a través de sus objetos.

3. Relacionar innovació, creatividad, sociedad y estètica en el marco contemporàneo.

4. Identificar y saber aplicar diferentes lenguajes artísticos y técnicos a la creación escultòrica contemporànea.

5. Analizar el cambio de concepción en la escultura posmoderna y de las intervenciones escultòriques propias de las primeras dècades del siglo XXI.

6. Desarrollar la capacidad de análisis estético del diseño en nuestra època, de los lenguajes artísticos y creaciones escultòriques contemporàneas.

b) Contenidos

1. La creación artística en las sociedades contemporàneas. Desarrollo de las artes plàstiques desde mediados del siglo XX. De la estatua figurativa a la forma tridimensional, de la forma tridimensional al objeto, del objeto al ensamblaje, del ensamblaje al espacio y al lugar.

2. El lenguaje de la escultura: escultura ceràmica y mural, escultura en hormigón y metal, escultura en acero, otros materiales.

3. La escultura en occidente tras la 2.ª Guerra Mundial.

4. La escultura en culturas no occidentales: Àfrica, Àsia y Oceania.

5. La escultura en el espacio públic: nuevo escenario de arte público. Diseñar el espacio público.

6. Importancia de la ciudad posmoderna: ruptura con el concepto de escultura tradicional monumental.

7. La renovación de la escultura a partir de la dècada de los 90: escultura de tipo social, nuevos cambios estètics, proyectos de escultura y diseño.

8. Nuevas propuestas en las primeras dècades del siglo XXI: intervenciones temporales, del lugar a la acción, transferencia con otras disciplinas (arquitectura, pintura, fotografía, música, vídeo...).

9. Principales representantes en la creación escultòrica del siglo XXI.

c) Criterios de evaluación

Se valorarà la capacidad del alumnado para:

1. Identificar e interpretar las principales manifestaciones escultòriques desde mediados del siglo XX hasta nuestros días.

2. Analitzar els canvis econòmics, polítics, socials, culturals i estètics i establir la relació existent amb el disseny, els llenguatges artístics i la creació escultòrica.

3. Valorar la importància de l'art i l'espai públic en les societats contemporànies.

4. Utilitzar adequadament la terminologia i el llenguatge propis de les noves tendències escultòriques actuals.

XVIII. SÍNTESE I ANÀLISI DEL DIBUIX APLICAT EN L'ESCULTURA I EL DISSENY

a) Objectius

1. Continuar adquirint les bases del dibuix on assentar la capacitat creativa i el desenvolupament i plasmació d'idees de forma més consistent.

2. desenvolupament de la percepció sensorial, visual i espacial, que repercutirà en la conclusió de les seues peces escultòriques amb èxit.

3. Capacitat crítica i autocrítica i resolució de problemes i en el propi treball artístic de manera autònoma.

4. Capacitat d'iniciativa i gestió del temps.

5. Conèixer planificar, realitzar, organitzar, gestionar i mediar la informació visual.

6. Utilitzar l'esbós per a la plasmació de les idees en el procés creatiu.

7. Coneixement dels materials i els seus processos d'execució.

8. Capacitat de treball autònom

9. Capacitat de la qualitat.

b) Continguts

1. Percepció visual de la forma: dibuix d'observació. Esquematzació, fer croquis i esbossos. La naturalesa i la figura humana com a referents. Materials, suports i tècniques. Estructuració correcta de la gestió del temps.

2. Estructura: proporció. Estructura de la forma. Esquemes lineals. Moviment ritme i tensions. La línia com a element organitzatiu i descriptiu i expressiu. Textures i construcció de plans per a aconseguir la forma. Organització i estructura de la forma en l'espai.

3. Composició: ubicació espacial. Concepte de proporció equilibri, ordre i unitat en la representació. Harmonia i contrast de les parts i el tot.

4. Anàlisi de la llum i estructura tonal: en la configuració de la forma i l'espai. Funció expressiva de la llum, l'ombra i la textura.

5. Interpretació en el dibuix: el dibuix com a llenguatge personal. Processos creatius. Projecte gràfic final.

c) Criteris d'avaluació

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Adquirir les competències específiques i genèriques.

2. Resoldre els problemes relacionats amb la realització artística mitjançant l'aplicació dels conceptes metodològics proposats.

3. Plantejar, planificar i organitzar el treball, així com les aportacions personals.

4. Considerar els conceptes històrics, criteris tècnics i artístics fonamentals per a la realització de la figura humana des del natural.

5. Expressar idees i elaborar pensaments per mitjà del dibuix, tant en suports convencionals com en procediments digitals.

6. Comprendre i conèixer de manera professional els gèneres del dibuix; la seua gramàtica, vocabulari i categories, i aplicar-los a la creació d'imatges.

7. Elaborar imatges en distints formats a través de recursos i destreses tècniques de nivell mig-alt.

8. Sintetitzar i discriminar els elements significatius de la realitat visual, sensibilitzat en l'apreciació i utilització d'aquests processos de creació i habilitant-lo perquè pugua desenvolupar una labor artística, investigadora o docent sobre la dita matèria.

9. Desenvolupar un llenguatge personal des del seu potencial expressiu, que adquireisca una sèrie de coneixements teòrics i pràctics a través de l'estudi objectiu i de l'experimentació i aconseguir una sèrie d'actituds que li possibiliten una reflexió de caràcter metodològic i investigador.

2. Fase de pràctiques en empreses, estudis o tallers

La fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers té com a objectius els següents:

2. Analizar los cambios económicos, políticos, sociales, culturales y estéticos y establecer la relación existente con el diseño, los lenguajes artísticos y la creación escultórica.

3. Valorar la importancia del arte y el espacio público en las sociedades contemporáneas.

4. Utilizar adecuadamente la terminología y lenguaje propio de las nuevas tendencias escultóricas actuales.

XVIII. SINTESIS Y ANÁLISIS DEL DIBUJO APLICADO EN LA ESCULTURA Y EL DISEÑO

a) Objetivos

1. Continuar adquiriendo las bases del dibujo donde asentar la capacidad creativa y el desarrollo y plasmación de ideas de forma más consistente.

2. Desarrollo de la percepción sensorial, visual y espacial, que repercutirá en la conclusión de sus piezas escultóricas con éxito.

3. Capacidad crítica y autocrítica y resolución de problemas y en el propio trabajo artístico de manera autònoma.

4. Capacidad de iniciativa y gestión del tiempo.

5. Conocer planificar, realizar, organizar, gestionar y mediar la información visual.

6. Utilizar el boceto para la plasmación de las ideas en el proceso creativo.

7. Conocimiento de los materiales y sus procesos de ejecución.

8. Capacidad de trabajo autónomo

9. Capacidad de la calidad.

b) Contenidos

1. Percepción visual de la forma: dibujo de observación. Esquematzación, croquización y bocetación. La naturaleza y la figura humana como referentes. Materiales, soportes y técnicas. Estructuración correcta de la gestión del tiempo.

2. Estructura: proporció. Estructura de la forma. Esquemas lineales. Movimiento ritmo y tensiones. La línea como elemento organizativo y descriptivo y expresivo. Texturas y construcción de planos para alcanzar la forma. Organización y estructura de la forma en el espacio.

3. Composición: ubicació espacial. Concepte de proporció equilibri, orden i unitat en la representació. Armonia i contrast de les parts i el tot.

4. Anàlisi de la llum i estructura tonal: en la configuració de la forma i l'espai. Funció expressiva de la llum, la sombra i la textura.

5. Interpretació en el dibuix: El dibuix com a llenguatge personal. Processos creatius. Proyecto gráfico final.

c) Criterios de evaluación

Se valorará la capacidad del alumnado para:

1. Adquirir las competencias específicas y genéricas.

2. Resolver los problemas relacionados con la realización artística mediante la aplicación de los conceptos metodológicos propuestos.

3. Plantear, planificar y organizar el trabajo, así como las aportaciones personales

4. Considerar los conceptos históricos, criterios técnicos y artísticos fundamentales para la realización de la figura humana desde el natural.

5. Expresar ideas y elaborar pensamientos por medio del dibujo, tanto en soportes convencionales como en procedimientos digitales.

6. Comprender y conocer de manera profesional los géneros del dibujo; su gramática, vocabulario y categorías, y aplicarlos a la creación de imágenes.

7. Elaborar imágenes en distintos formatos a través de recursos y destrezas técnicas de nivel medio-alto.

8. Sintetizar y discriminar los elementos significativos de la realidad visual, sensibilizado en la apreciación y utilización de estos procesos de creación y habilitándole para que pueda desarrollar una labor artística, investigadora o docente sobre dicha materia.

9. Desarrollar un lenguaje personal desde el potencial expresivo del, que adquiera una serie de conocimientos teóricos y prácticos a través del estudio objetivo y de la experimentación y conseguir una serie de actitudes que posibiliten en él una reflexión de carácter metodológico e investigador.

2. Fase de prácticas en empresas, estudios o talleres.

La fase de formación pràctica en empreses, estudis o tallers té com a objectius els següents:

1r. Completar la formació acadèmica de l'alumnat mitjançant la integració en les rutines diàries de treball d'una empresa del sector o estudis de tècniques escultòriques i la realització de les funcions professionals corresponents al seu nivell formatiu.

2n. Facilitar la presa de contacte dels alumnes i les alumnes amb el món del treball i la incorporació al sistema de relacions socials, laborals i tècniques de l'empresa.

3r. Contrastar els coneixements, la formació i la capacitat adquirits en el centre educatiu amb la realitat empresarial i laboral del sector de l'escultura.

4t. Permetre a l'alumnat que, a través del contacte amb l'empresa, incorpore a la seua formació els coneixements sobre l'especialitat, la situació i relacions del mercat, les tendències artístiques i culturals, l'organització i coordinació del treball, la gestió empresarial, les relacions sociolaborals en l'empresa, etc., necessaris per a l'inici de l'activitat laboral.

5é. Adquirir els coneixements tècnics d'estris, eines, materials i maquinària que, per la seua especialització, cost o novetat, no estan a l'abast del centre educatiu.

6é. Participar de forma activa en les fases del procés de producció de peces de tècniques escultòriques sota les orientacions del tutor o coordinador corresponent.

7é. Aplicar els coneixements, habilitats i destreses adquirits durant el període de formació teòrica i pràctica impartida en el centre educatiu. El seguiment i l'avaluació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis o tallers correspondrà al tutor de pràctiques designat pel centre educatiu qui prendrà en consideració el grau de compliment dels objectius i la valoració que realitze l'empresa.

ANNEX II

Característiques del mòdul de Projecte Integrat

1. El mòdul de Projecte Integrat en els cicles formatius de grau superior es realitzarà al llarg del segon curs i es desenvoluparà en dues parts diferenciades.

2. L'alumnat iniciarà el mòdul de Projecte Integrat al començar el segon curs del cicle formatiu de grau superior, i serà avaluat una vegada superats la resta de mòduls de formació en el centre.

3. La primera part capacitarà l'alumnat per a comprendre i posar en pràctica els aspectes bàsics de l'elaboració de projectes i per a poder realitzar i interpretar projectes de tècniques escultòriques. Es desenvoluparà durant els dos primers trimestres lectius del curs, d'acord amb els objectius i continguts que es recullen en l'annex I d'aquest decret per a aquest mòdul, i contemplats per a la qualificació de les dues primeres avaluacions.

4. La segona part té per objecte el desenvolupament d'un projecte original de tècniques escultòriques, on l'alumnat siga capaç d'integrar, aplicar i valorar els coneixements, destreses i capacitats específics del camp professional de l'especialitat, adquirits mitjançant aquests ensenyaments, amb rigor tècnic i possibilitat de realització i viabilitat, que evidencie la seua capacitat creadora i la seua sensibilitat artística i estètica.

5. El mòdul de Projecte Integrat es desenvoluparà a partir de la proposta del professorat que tinga atribuïda la competència docent d'aquest. L'alumnat comptarà amb la tutoria individualitzada del professorat que imparteix docència en el cicle formatiu, com a mínim, durant l'horari lectiu.

6. Cada centre crearà un tribunal de projectes, que actuarà com un òrgan col·legiat, format per cinc components, designats per la direcció del centre. El tribunal haurà de comptar, almenys, amb el tutor o tutora de l'alumnat que defenga el mòdul professional de projecte integrat. Es recomana designar, així mateix, com a component del tribunal, un professor o professora del cicle formatiu de l'especialitat d'Organització Industrial i Legislació. La presidència del tribunal correspondrà a la direcció del centre o a la persona en qui aquesta delegue, mentre que la secretaria del tribunal recaurà sobre el professor o professora de menor edat.

7. El projecte de tècniques escultòriques que presente l'alumnat haurà de contemplar els apartats següents:

1.º Completar la formació acadèmica del alumnado mediante la integraci3n en las rutinas diarias de trabajo de una empresa del sector o estudios de t3cnicas escult3ricas y la realizaci3n de las funciones profesionales correspondientes a su nivel formativo.

2.º Facilitar la toma de contacto de los alumnos y alumnas con el mundo del trabajo y la incorporaci3n al sistema de relaciones sociales, laborales y t3cnicas de la empresa.

3.º Contrastar los conocimientos, formaci3n y capacitaci3n adquiridos en el centro educativo con la realidad empresarial y laboral del sector de la escultura.

4.º Permitir al alumnado que, a trav3s del contacto con la empresa, incorpore a su formaci3n los conocimientos sobre la propia especialidad, la situaci3n y relaciones del mercado, las tendencias artísticas y culturales, la organizaci3n y coordinaci3n del trabajo, la gesti3n empresarial, las relaciones sociolaborales en la empresa, etc., necesarios para el inicio de la actividad laboral.

5.º Adquirir los conocimientos t3cnicos de 3tiles, herramientas, materiales y maquinaria que, por su especializaci3n, coste o novedad, no est3n al alcance del centro educativo.

6.º Participar de forma activa en las fases del proceso de producci3n de piezas de T3cnicas Escult3ricas bajo las orientaciones del tutor o coordinador correspondiente.

7.º Aplicar los conocimientos, habilidades y destrezas adquiridos durante el periodo de formaci3n te3rica y pr3ctica impartida en el centro educativo. El seguimiento y la evaluaci3n de la fase de formaci3n pr3ctica en empresas, estudios o talleres correspondr3 al tutor de pr3cticas designado por el centro educativo quien tomar3 en consideraci3n el grado de cumplimiento de los objetivos y la valoraci3n que realice la empresa.

ANEXO II

Características del módulo de Proyecto Integrado

1. El módulo de Proyecto Integrado en los ciclos formativos de grado superior, se realizará a lo largo del segundo curso y se desarrollará en dos partes diferenciadas.

2. El alumnado iniciará el módulo de Proyecto Integrado al comenzar el segundo curso del ciclo formativo de grado superior, y será evaluado una vez superados los restantes módulos de formación en el centro.

3. La primera parte, capacitará al alumnado para comprender y poner en práctica los aspectos básicos de la elaboración de proyectos y para poder realizar e interpretar proyectos de técnicas escult3ricas. Se desarrollará durante los dos primeros trimestres lectivos del curso, de acuerdo con los objetivos y contenidos que se recogen en el anexo I de este decreto para este módulo, y contemplados para la calificaci3n de las dos primeras evaluaciones.

4. La segunda parte tiene por objeto el desarrollo de un proyecto original de técnicas escult3ricas, donde el alumnado sea capaz de integrar, aplicar y valorar los conocimientos, destrezas y capacidades específicos del campo profesional de la especialidad, adquiridos mediante estas enseñanzas, con rigor técnico y posibilidad de realizaci3n y viabilidad, que evidencie su capacidad creadora y su sensibilidad artística y est3tica.

5. El módulo de Proyecto Integrado se desarrollará a partir de la propuesta del profesorado que tenga atribuïda la competencia docente del mismo. El alumnado contar3 con la tutoria individualizada del profesorado que imparte docencia en el ciclo formativo, como mínimo, durante el horario lectivo.

6. Cada centro crear3 un tribunal de proyectos, que actuar3 como un 3rgano colegiado, formado por cinco componentes, designados por la direcci3n del centro. El tribunal deber3 contar, al menos, con el tutor o tutora del alumnado que defienda el módulo profesional de proyecto integrado. Se recomienda designar, asimismo, como componente del tribunal, a un profesor o profesora del ciclo formativo de la especialidad de Organizaci3n Industrial y Legislaci3n. La presidencia del tribunal correspondr3 a la direcci3n del centro, o a la persona en quien esta delegue, mientras que la secretaria del tribunal recaer3 sobre el profesor o profesora de menor edad.

7. El proyecto de técnicas escult3ricas que presente el alumnado, deber3 contemplar los siguientes apartados:

a) Memòria, on es realitzarà una anàlisi dels processos i fases de realització del projecte, que arrellegarà els aspectes funcionals, artístics, tècnics i econòmics.

b) Un testimoni gràfic de les diverses etapes del treball que preveja les fases d'ideació, esbós i primeres propostes.

c) La resolució del projecte.

d) La presentació i defensa pública del projecte davant del tribunal.

8. Els aspectes relacionats amb el seguiment i l'avaluació del mòdul del Projecte Integrat es regirà pel que disposa aquest decret i en la normativa vigent que dicte expressament la conselleria competent en matèria d'educació.

ANNEX III

Competència docent del personal funcionari pertanyent al cos de professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny per a la impartició dels mòduls propis de la Comunitat Valenciana corresponents als ensenyaments del cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret

A. Cos de professors d'Arts Plàstiques i Disseny

Especialitat	Mòdul formatiu
Dibuix Artístic i Color	Síntesi i Anàlisi del Dibuix Aplicat a l'Escultura
Història de l'Art	Llenguatge Plàstic Contemporani en l'Escultura i el Disseny
Organització Industrial i Legislació	Empresa i Iniciativa Emprenedora
Mitjans Audiovisuais Fotografia	Fotografia i Mitjans Audiovisuais

B. Cos de mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny

Especialitat	Mòdul formatiu
Motles i Reproduccions	Taller de Buidatge i Emmotlament
Taller en Pedra i Fusta	Taller de Fusta
	Taller de Pedra
Tècniques del Metall	Taller de Metall

ANNEX IV

Relació de mòduls corresponents als ensenyaments mínims que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional de l'Escultura i el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret

Mòduls superats en cicles formatius de grau superior	Mòduls que es convaliden en el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques
Dibuix Artístic (de qualsevol cicle de grau superior de la família de l'Escultura)	Dibuix artístic
Dibuix Tècnic (de qualsevol cicle de grau superior de la família de l'Escultura)	Dibuix tècnic
Volum (de qualsevol cicle de grau superior de la família de l'Escultura)	Volum
Història de l'Escultura (dels Cicles: Daurat, Platejat i Policromia; Fosa Artística; Escultura Aplicada a l'Espectacle; Motles i Reproduccions Escultòriques; Tècniques Escultòriques en Fusta; Tècniques Escultòriques en Metall; Tècniques Escultòriques en Pedra)	Història de l'Escultura
Aplicacions Informàtiques (de qualsevol cicle de grau superior de la família de l'Escultura)	Aplicacions Informàtiques

a) Memoria, donde se realizará un análisis de los procesos y fases de realización del proyecto, que recogerá los aspectos funcionales, artísticos, técnicos y económicos.

b) Un testimonio gráfico de las diversas etapas del trabajo, que contemple las fases de ideación, bocetado y primeras propuestas.

c) La resolución del proyecto.

d) La presentación y defensa pública del mismo ante el Tribunal.

8. Los aspectos relacionados con el seguimiento y la evaluación del módulo del Proyecto Integrado se regirá por lo dispuesto en este decreto y en la normativa vigente que dicte expresamente la conselleria competente en materia de educación.

ANEXO III

Competencia docente del personal funcionario perteneciente al Cuerpo de Profesores y Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño para la impartición de los módulos propios de la Comunitat Valenciana correspondientes a las enseñanzas del ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto

A. Cuerpo de Profesores de Artes Plásticas y Diseño

Especialidad	Módulo formativo
Dibujo Artístico y Color	Síntesis y Análisis del Dibujo Aplicado a la Escultura
Historia del Arte	Lenguaje Plástico Contemporáneo en la Escultura y el Diseño
Organización Industrial y Legislación	Empresa e Iniciativa Emprenedora
Medios Audiovisuales Fotografía	Fotografía y Medios Audiovisuales

B. Cuerpo de Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño

Especialidad	Módulo formativo
Moldes y Reproducciones	Taller de Vaciado y Moldeado
Taller en Piedra y Madera	Taller de Madera
	Taller de Piedra
Técnicas del metal	Taller de Metal

ANEXO IV

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de la Escultura y el ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas regulado en este decreto

Módulos superados en ciclos formativos de grado superior	Módulos que se convalidan en el ciclo formativo de grado superior de Técnicas Escultóricas
Dibujo Artístico (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de la Escultura)	Dibujo Artístico
Dibujo Técnico (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de la Escultura)	Dibujo Técnico
Volumen (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de la Escultura)	Volumen
Historia de la Escultura (de los ciclos: Dorado, Plateado y Policromia; Fundición Artística; Escultura Aplicada al Espectáculo; Moldes y Reproducciones Escultóricas; Técnicas Escultóricas en Madera; Técnicas Escultóricas en Metal; Técnicas Escultóricas en Piedra)	Historia de la Escultura
Aplicaciones Informáticas (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de la Escultura)	Aplicaciones Informáticas

Taller de Talla en Fusta (del cicle Tècniques Escultòriques en Fusta)	Taller de Fusta
Taller de Tècniques Escultòriques en Metall (del cicle Tècniques Escultòriques en Metall)	Taller de Metall
Taller de Talla en Pedra (del cicle Tècniques Escultòriques en Pedra)	Taller de Pedra
Taller de Buidatge i Emmotllament (del cicle Motles i Reproduccions Escultòriques;)	Taller de Buidatge i Emmotllament

ANNEX V

Relació de mòduls corresponents als ensenyaments mínims que es convaliden entre els cicles formatius de grau superior de la família professional d'Arts Aplicades de l'Escultura, regulada pel Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, i el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques regulat en aquest decret

<i>Mòduls superats en cicles formatius de grau superior de la família professional d'Arts Aplicades de l'Escultura, regulada pel Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre</i>	<i>Mòduls que es convaliden en el cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques</i>
Geometria Descriptiva (de qualsevol cicle de grau superior de la família d'Arts Aplicades de l'Escultura)	Dibuix Tècnic
Volum i Projectes (de qualsevol cicle de grau superior de la família d'Arts Aplicades de l'Escultura)	Volum
Història de les Arts Aplicades de l'Escultura (de qualsevol cicle de grau superior de la família d'Arts Aplicades de l'Escultura)	Història de l'Escultura

ANNEX VI

Relació de mòduls que podran ser objecte d'exempció per correspondència amb la pràctica laboral

Formació i Orientació Laboral
Taller de Fusta
Taller de Metall
Taller de Pedra
Taller de Buidatge i Emmotllament

ANNEX VII

Relació de mòduls corresponents als ensenyaments mínims del cicle formatiu de grau superior d'Arts Aplicades de l'Escultura regulat en el Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre, que es reconeixen als efectes de la incorporació de l'alumnat al cicle formatiu de grau superior de Tècniques Escultòriques, regulat en aquest decret

<i>Mòduls superats en el cicle formatiu de grau superior d'Arts Aplicades de l'Escultura, regulat pel Reial decret 1843/1994, de 9 de setembre</i>	<i>Mòduls que es reconeixen</i>
Geometria Descriptiva	Dibuix Tècnic
Volum i Projectes	Volum
Història de les Arts Aplicades de l'Escultura	Història de l'Escultura
Taller de Talla Artística en Fusta	Taller de Fusta
Taller de Forja Artística	Taller de Metall
Taller de Talla Artística en Pedra	Taller de Pedra
Taller de Buidatge i Emmotllament Artístics	Taller de Buidatge i Emmotllament

Taller de Talla en Madera (del cicle Tècniques Escultòriques en Madera)	Taller de Madera
Taller de Tècniques Escultòriques en Metal (del cicle Tècniques Escultòriques en Metal)	Taller de Metal
Taller de Talla en Piedra (del cicle Tècniques Escultòriques en Piedra)	Taller de Piedra
Taller de Vaciado y Moldeado (del cicle Moldes y Reproducciones Escultòriques;)	Taller de Vaciado y Moldeado

ANEXO V

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas que se convalidan entre los ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Artes Aplicadas de la Escultura, regulada por el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre y el ciclo formativo de grado superior de Tècniques Escultòriques regulado en este decreto

<i>Módulos superados en ciclos formativos de grado superior de la familia profesional de Artes Aplicadas de la Escultura, regulada por el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre</i>	<i>Módulos que se convalidan en el ciclo formativo de grado superior de Tècniques Escultòriques</i>
Geometría Descriptiva (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de Artes Aplicadas de la Escultura)	Dibujo Técnico
Volumen y Proyectos (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de Artes Aplicadas de la Escultura)	Volumen
Historia de las Artes Aplicadas de la Escultura (de cualquier ciclo de grado superior de la familia de Artes Aplicadas de la Escultura)	Historia de la Escultura

ANEXO VI

Relación de módulos que podrán ser objeto de exención por correspondencia con la pràctica laboral

Formación y Orientación Laboral
Taller de Madera
Taller de Metal
Taller de Piedra
Taller de Vaciado y Moldeado

ANEXO VII

Relación de módulos correspondientes a las enseñanzas mínimas del ciclo formativo de grado superior de Artes Aplicadas de la Escultura regulado en el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre, que se reconocen a efectos de la incorporación del alumnado al ciclo formativo de grado superior de Tècniques Escultòriques, regulado en este decreto

<i>Módulos superados en el ciclo formativo de grado superior de Artes Aplicadas de la Escultura, regulado por el Real decreto 1843/1994, de 9 de septiembre</i>	<i>Módulos que se reconocen</i>
Geometría Descriptiva	Dibujo Técnico
Volumen y Proyectos	Volumen
Historia de las Artes Aplicadas de la Escultura	Historia de la Escultura
Taller de Talla Artística en Madera	Taller de Madera
Taller de Forja Artística	Taller de Metal
Taller de Talla Artística en Piedra	Taller de Piedra
Taller de Vaciado y Moldeado Artísticos	Taller de Vaciado y Moldeado